

MAGYAR LAJOK

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvénykezési bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Moszkvából újabb jelentést küldött az angol nagykövet Londonba

Megkezdik az angol-francia-orosz vezérkari tárgyalásokat. Chamberlain miniszterelnök hétfőn nyilatkozik az angol alsóházban a moszkvai tárgyalások állásáról

Londonból jelentik: Seeds moszkvai angol nagykövet újabb jelentést küldött Londonba a Molotovval folytatott legutóbbi megbeszéléseiről. A jelentést most tanulmányozzák Londonban, hogy újabb utasítást küldjenek Moszkvába.

Párizsból jelentik: Megbízható francia forrásból származó értesülés szerint a párizsi és londoni kormány elhatározta, hogy vezérkari tárgyalásokat kezd Moszkvában. Arról, hogy ezek a tanácskozások mikor kezdődnek, nem adnak pontos tájékoztatást. A jelek szerint a francia küldöttség már rövid időn belül elutazik Moszkvába.

Ugyanebből a forrásból származó értesülés szerint Chamberlain angol miniszterelnök hétfőn nyilatkozik az alsóházban az angol-francia-szovjet tárgyalások jelenlegi állásáról.

Katonai tárgyalások Lengyelország és a Szovjet között

Párizsból jelentik: Francia politikai körök úgy tudják, hogy a lengyel-szovjet katonai megbeszéléseknek az a célja, hogy bonyodalmak esetén a vörös léghaderő bármikor használhassa a lengyel repülőtereket.

Párizsból jelentik: Bonnet francia külügy-

miniszter pénteken fogadta a párizsi lengyel nagykövetet és az angol ügyvivőt. Mindkét megbeszélésen a moszkvai tárgyalásokról volt szó.

A Times bizalmatlansága a Szovjet katonai segítsége iránt

Londonból jelentik: A Times mérlegeli a Szovjet katonai segítsége értékét és arra a következtetésre jut, hogy nehéz elképzelni, milyen mértékben tudnának az orosz haderők segítséget nyújtani. Még a hatalmas szovjet légi haderő sem kerülhet abba a helyzetbe, hogy a tengelyhatalmaknak sok kárt okozzon, ha nem rendelkeznek támaszpontokkal a tengelyhatalmak államaiban belül.

Sodronyázás léggömbök az angol főváros körül

Londonból jelentik: Az angol fővárost hosszabb időre léggömb-zárral vették körül. Pénteken a sodronyázás léggömbök harcoszerű gyakorlatot kezdtek. A gyakorlatok tartamát egyelőre két hónapban jelölték meg és ez idő alatt a léggömbök állandóan a levegőben lesznek. A kezelő-legénységet időnként leváltják.

Moszkvában nem sikerült eloszlatni a nehézségeket

Párizsból jelentik: A francia közvéleményben csalódást keltett az a legújabb londoni jelentés, hogy Chamberlain angol miniszterelnök hétfőre várt nyilatkozata a moszkvai hármastárgyalásokról egyelőre ismét elmarad. A Journal szerint nehéz szülésről van szó és a helyzet az, hogy Moszkva az egyezmény gépezetét arra akarja kihasználni, hogy a saját érdekeit előmozdítsa.

Londoni jelentés szerint a Times is megállapítja, hogy még mindig vannak nehézségek, még pedig a közvetett támadás körül. Jól értesült politikai körök nem osztják a lapok általános bizakodását és úgy vélik, hogy a francia és angol katonai küldöttségek kiküldése is további halasztást szenved, mert Moszkvában nem sikerült a nehézségeket eloszlatni.

Beavatottak úgy tudják, hogy Moszkvában Párizs és London jelenleg egy nyilatkozatot közzétételén fáradozik, de ez a nyilatkozat csak azt szögezné le, hogy a három kormány chajtja a tárgyalások sürgős befejezését és ennek érdekében elhatározták, hogy angol és francia katonai küldöttségek utaznak Moszkvába. Ezt az angol és francia kormány által megszövegezett nyilatkozatot Moszkva elutasította azzal az indoklással, hogy egy ilyen tüntetés nem volna célszerű, mielőtt nem tisztázták a közvetett támadás fogalmát. Moszkva azt sem helyesli, hogy már most közöljék a nyilvánossággal,

hogy bizonyos pontokra nézve megtörtént a megegyezés.

„Léprementek a demokrata hatalmak” — írja az Action Française

Párizsból jelentik: A Figaro értesülése szerint amikor pénteken Párizs és London felhívta Molotovot, hogy egy közös nyilatkozatot írjon alá, a szovjet külügyi népbiztos kijelentette, hogy ezt veszélyesnek tartja, miután még nem sikerült valamennyi kérdést tisztázni. Az Action Française szerint Moszkvában a demokrata hatalmak léprementek. Fabry volt hadügyminiszter a Matin-ban a közvetett támadás fogalma ellen fordul és kifejti, hogy e megjelölés moszkvai fogalmazásának bolsevista szaga van.

A Petit Parisien és az Oeuvre bizakodik és megállapítja, hogy a moszkvai tárgyalások közvetlen befejezés előtt állnak.

Megérkezett Londonban a moszkvai angol nagykövet jelentése

Londonból jelentik: A késő éjszakai órákban érkezett meg Londonba Seeds moszkvai angol nagykövet jelentése a Molotovval folytatott legújabb megbeszéléséről. Beavatottak úgy tudják, hogy a moszkvai francia és angol nagykövetet szombaton vagy vasárnap fogadják újból a Kremlben.

A kilencvenedik évfordulón

Irta: **Árva Árpád**

S az az igaz költő, ki a nép ajkára
Hullatja keblének mennyei manáját...
(Petőfi: Arany János c. óda)

A vajdó idő néhány órára megtorpan vágatásában Fejéregyházán, az egykori csatamező felett, ahol vasárnap a legszebb, de legritkább virág: az emberi hála bontja ki nagy-szerű szirmaikat. Rábámul a megihletődött sokaságra, mely az ország minden részéből verődött össze, hogy egy nagy költő kilencven év előtti halálának emlékét ünnepelje. De az idő szelleme nemcsak az ünnep tényét és külsőségeit jegyezheti fel ez alkalomból, hanem azt is följegyezheti, hogy az igazi értékek, a valóságokká vált fogalmak soha sem mulnak el, sőt a mai anyagi korszakban még különlegesebb értékké magasztosulnak.

Valóban nem mult el az a gyenge testű fiatal ember sem, akit történelmi erejű tanuvalomások szerint messzi Oroszország fiai számára idegen földnek, idegen népnek nekiszabadított kozákok bőszi dűhe sodort le a földi élet gátjáról, ahol egész férfiként, bár polgári felfogás szerint könnyelműen és feleslegesen feszítette mellét a feltartóztatathatlan, nemzetet elseprő viharok. Ez a fizikailag halottnak mondott 26 éves fiatal ember szellemiséggé fionomult át. Itt él, jár-kél közöttünk kilenc évtized óta csodálatos fiataloságban, amely felett nyomtalanul suhan át az idő és amely őt azóta is mindig közibénk tartozandóvá teszi.

A költőbolygók csillagseregében Petőfi Sándor az, aki legtöreletlenebbül óvta meg csillagfényét. Messze kivilágít az elődök, kortársak, epigonok és utódok gyengébb-erősebb tűzelésű csillagképei közül és éppen napjainkban, halálának kilencvenedik évfordulója táján válik olyan időszerűvé, amilyen talán még saját korában sem volt. A népszerűség, az ismertség vagy olvasottság ugyanis még nem jelent egyúttal időszerűséget is. A szépet szívesen olvassuk, az igazság szavát megértjük még akkor is, ha lemosolyogjuk, de az időszerűséget nem az olvasó adja meg a költő és író mondanivalójának, hanem az a történelmi keret, amelybe az események állítják bele a sokszor jóstehetséggel megálmódott, előreérzett gondolatokat.

Petőfi nagy népszerűsége, mely majdnem egy század multán sem vesztett erejéből, magával hozta azt is, hogy őt mindenki magának akarja kisajátítani. Az a széles skála, melyen ennek az istenadta emberremeknek a szellemisége kibontakozott, alkalmat szolgáltat arra, hogy a legkülönbözőbb világfelfogások kurtosává üssék a halott költőt és verseibe belemagyarazzanak olyan eszmei utakat, amiket ő életében sohasem járt, vagy amelyekre — ha életben marad — valószínűleg soha később sem tévedt volna. A marxista eszmekör meg éppen valósággal háziköltőjévé avatja március idusának hőst és azzal kompromittálja a nemzeti szabadság harcosát, hogy tiszteletére vörös színlapos emlékünnepeket rendez. Hol volt pedig a marxizmus, mint világeszme akkor még, mikor a kiskőrösi székállómester fia a márciusi ifjakkal nemzetének felszabadításáról álmodozott?

1848—49 óta a marxi eszmék tényleg nagy pályát futottak be. A fejéregyházi csatásikon

SPORTVNAT BUDAPESTRE utlevél és vizum nélkül

csak személyazonossági igazolvánnyal!

Oradeáról indul augusztus 10. délelőtt
Budapestre érkezik augusztus 10. este
Budapestről visszaindul augusztus 16. reggel
Oradeára érkezik augusztus 16. délután

Részvételi díj:

lei 1800.-

oda-vissza

A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethető!

Jelentkezni lehet augusztus 2. estig

Wagons-Lits/Cook

Menetjegyirodában

Oradea, Bdul Regele Ferdinand 2.

Telefon: 22-22.

történet költőáldozás hetvenedik évfordulója táján már-már úgy látszott, hogy a világorradalom orkánja gát nélkül seper végig a földön és az álmodozó szobatudós zavaros elméleteiből államok nőttek. Bolsevizmus Oroszországban és Magyarországon. Abban az óriási birodalomban, amely helven évvel azelőtt korlátlan hatalmu cárijának parancsára kegyetlenül neki-szabadította szabadságtipró gőzhengerét a Duna-medence vergődő, kinlódó népének és abban a kicsi országban, amelyet ez az orosz gőzhenger lapított engedelmessé a mindenható bécsi udvar számára. De úgy tűnt akkor, hogy a forradalmiság nem áll meg ebben a szerencsétlen sorsközösségben ismét összekerült két országban, hanem átterjed Európára, sőt a többi világrészre is.

Azóta húsz év telt el. Ma 1939-et írunk és Petőfi Sándor halálának kilencvenedik évfordulóján sokkal gyengébb lábon áll a világorradalmi eszme, mint bármikor azelőtt. A népeket, nemzeteket százszor inkább fenyegeti bármely más, mint világorradalom. A bolsevizmus államberendezési állapotát, szinte Oroszország belső, nemzeti politikájává polgárisult és ha főcsap is néha imitt-amott a marxi tűzlángja, erélyes tüzoltók teremnek ott legott, hogy továbbterjedését meggátolják.

A húsz év alatt történt nagy átalakulásoknak egyetlen helyes magyarázata van és pedig a népi-nemzeti erők érvényesülése az államéletben. A népek ösztönösen megéreztek, hogy a világháború utáni válságból csak úgy van kilábolás, ha abba kapaszkodnak bele, ami a nemzetek életében a legerősebb tényezőt jelenti. Ez a kifogyhatatlan, örök pótlóerejű valami pedig maga a nép, mely azonban teljes erőlkészletét csak akkor képes kifejtetni és fejlődése javára felhasználni, ha nemzeti alapon hozzák ki belőle mindazt az értéket és szépséget, amelyet magában őriz.

Az tehát, amit Petőfi kilenc évtizeddel előbb nemcsak álmodott, hanem élete egész munkásságával is vallott, a mi korunkban vált időszerűvé. Annak a népi-nemzeti iránynak a gyümölcsösése nemcsak a külföldi országokban, hanem a költő által és annyira rajongott nemzete életében is most következett el. Szinte látnoki jelenség az, midőn Petőfi Sándor Arany Jánoshoz írt üdvözlő levelében ezeket a megállapításokat teszi: „Hiába, a népköltészet az igazi költészet! Legyünk rajta, hogy ezt tegyük uralkodóvá! Ha a nép uralkodni fog a költészetben, közel áll hozzá, hogy a politikában is uralkodjék s ez a század feladata, ezt kivinni!”

Petőfi tehát kilenc évtizeddel megelőzte korát. Elgondolása és kívánsága nem teljesedett be ugyan évnvi pontossággal, mert a XIX.

század még nem tudta uralkodó eszméjévé avatni a népi-nemzeti politikát. De ki tudja felmérni azoknak a rejtett erőknél a hatását, melyek a történelmet munkálják? Ki merné azt állítani, hogy a múlt század történelmi eseményei nem a huszadik században győzedelmeskedő népi-nemzeti politika kiteljesedését készítették elő? A napi élet talaja alatt forrongó történelem és a felszín alatt mozgó erők csak mostanra tudták beérlelni az időt annak a népi-nemzeti iránynak a teljes kifejlődésére, amely kétségkívül uralkodó eszmei irány lesz a XX. századnak.

A rövid ifjúsága legszebb éveiben oly sokat hányatott és szenvedett költő nem hagyott anyagi kincseket hátra sem családjának, sem nemzetének. Annak a sok hálátlanságnak a fejében azonban, ami kortársai részéről érte, olyan fejedelmi hagyatékkal ajándékozta meg a Duna-völgyben élő nemzetét, melyhez fogható nemcsak pénzfejedelmek, hanem más költők-királyok sem adakoztak nemzetüknek. Ezt a kincsértékű örökséget most kilencven év múlva tudja legjobban felhasználni a magyarság, ha megragad minden alkalmat arra, hogy a népi-nemzeti gondolatot minden áldásával és

nemzetépítő hatásával saját javára fordítsa.

Most könnyű ezt megtenni, könnyű mindent elérni, amiről Petőfi csak álmodozhatott. A költő a hűbéruralom éveiben népi eszméinek hirdetésével sokkal nehezebb feladatokra vállalkozott, mint a mai idők népi-nemzeti politikusai. Ma már nemcsak az anyag, hanem az eszközök is adva vannak. A nemzeti alapra visszavezetett népet kell a politika alapjává tenni úgy, amint azt Petőfi költőbarátjának kifejtette, de ennek a politikának ki kell teljeskednie a nemzetélet minden ágára. Az így végzett munka lehet csak biztató és megmaradást ígérő.

Petőfi Sándor jelentőségét és értékét már az a megállapítás sem emelheti, hogy kilencven évvel megelőzte korát és hírdetője volt annak az elkövetkezett századnak, amelyben a nemzetek számára otthoni és egymásközötti elrendeződésükben a népi-nemzeti alap vált irányadóvá. A Fejéregyházára seroggett magyaroknak azonban, mikor az emlékezés súlya alatt kegyelettel meghajlítják fejüket, érezniök kell, hogy a kilencvenedik évfordulón egy szellemében örökké élő költőt ünnepelnek.

Az angol-japán tárgyalásokat hétfőig elhalasztották

Nehézségek támadtak a tiencsini kínai bankok ezüstkészletére vonatkozó japán követelés miatt. — Az angol küldöttség Londonból vár utasítást

Londonból jelentik: Tokiói jelentés szerint az angol-japán tárgyalásokat hétfő délelőttig elhalasztották. A Reuter-ügynökség úgy tudja, hogy a legutóbbi tárgyalásokon nehézségek mutatkoztak a pénzügyi kérdések körül. Japán részről határozott kívánalmat állítottak föl, hogy a tiencsini angol negyed bankjai vonják ki a forgalomból a kínai dollárt s hogy az angol negyedben levő kínai bankok ezüstkészletét ki kell szolgáltatni a japánbarát nankingi kormány rendelkezésére. Az angolok az angol

negyed fölötti ilyen japánérdekű rendelkezéseket nem hajlandók vállalni, mire a japánok arra hívatkoztak, hogy a bevezető általános egyezmény éppen ilyen rendelkezések megtételére vonatkozik. Az angol tárgyalások a hétfőig való haladékidő alatt Londonból utasítást várnak. A szóban levő ezüstkészlet 14 millió yuan (körülbelül 40-szer annyi lei) értékű.

Amerika nem értesítette előre az angol és francia kormányokat a japán szerződés felmondásáról

Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter kijelentette, hogy az amerikai kormány nem értesítette előre Franciaországot és Angliát a japán-amerikai kereskedelmi szerződés felmondásáról, csak a szerződés felmondása után küldött arról értesítést a két kormánynak.

„Amerika lépése nagy mértékben erősítette Anglia helyzetét Japánnal szemben”

Londonból jelentik: Pénteken éjszaka érkezett meg Londonba Craigie angol nagykövet jelentése az angol-japán tanácskozások legújabb fennakadásáról. Az angol sajtó nem titkolja, hogy Amerika legújabb lépése nagymértékben erősítette Anglia helyzetét Japánnal szemben és hogy ha a tokiói tárgyalások a legcsekélyebb nehézségekhez vezetnek, Anglia habozás nélkül felmondja Japánnal kötött kereskedelmi szerződését és más gazdasági megtorlást is alkalmaz. A gazdasági eszközök most erős ütőkártyát adtak Anglia kezébe, úgyhogy Craigie, aki eddig csak a védekező szerepét játszotta, támadásba mehet át. Hír szerint az angol kormány rövidesen újabb utasítást küld a nagykövetnek Tokióba.

A nagyvárad mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: KEM VAGYI

APOLLÓ: I. Arsene Lupin kalandjai. II. Piaty és Ponty: Újjé a hegyekben nagyszerű.

CORSO: TROYKA.

Ez a térkép érdekesen szemlélteti Anglia visszavonulását a Távolkeleten, ami a japán-angol tárgyalások közvetlen eredménye. A térképen a csúszott rész Kínában a japán által megszállott területet mutatja, míg az angol befolyás terjedelmét s visszavonulásának irányát a fehér nyilak jelzik. Ezek szerint Anglia beavatkozási joga csak Singapurra és Hongkongra szorítkozik a Távolkeleten.

A magyar vezérkari főnök meghívás-folytán Olaszországba utazik

Budapestről jelentik: Werth Henrik, a magyar honvédevezérkar főnöke, aki a közelmúltban a német vezérkari főnök meghívására Németországba járt. — augusztus elején az olasz hadvezetőség meghívására Olaszországba utazik. A magyar vezérkari főnök néhány napot tölt Olaszországban, ahol részt vesz a hadgyakorlatokon.

Argentína magának követeli a déli Sarkvidék egyheted részét

Buenos Airesből jelentik: Argentína kormánya óriási, háromszögletű területet követel a déli Sarkvidéken. A követelt terület csúcsa a déli sarkig nyúlik és a Sarkvidék területének egyheted részét teszi ki. A terület magában foglalja Dél-Georgiát, a déli Smetland-szigetet és a déli Jeges-tenger partvidékének legnagyobb részét, amelyekre az Egyesült Államok tart igényt azon címen, hogy azokat Byrd tengernagy fedezte fel.

A Press Association szerint Anglia a többi érdekelte állammal együtt szándékozik kétségbevonhatatlan déli sarkvidéki érdekeit megvédeni.

A francia képviselőház mandátumát két évvel meghosszabbították

Párizsból jelentik: A francia minisztertanács péntek délután közel négy óra hosszat tárgyalt. Ezúttal egész sor törvénykezési rendelet ügyében folyt a tanácskozás. Így hozzájárult a minisztertanács a kamara mandátumának két évre való meghosszabbításához. Ennek megfelelően a jövő évben esedékes képviselőválasztást nem tartják meg, hanem csak 1942-ben lesznek az új választások. Foglalkozott a minisztertanács a francia családvédelmi törvénnyel is.

Ismét leszavazták Rooseveltet a szenátusban

Washingtonból jelentik: Pénteken este a szenátus 49 szavazattal 38 ellenében elfogadott egy olyan indítványt, melynek alapján 50 millió dollárt töröltek azokból a póthitelek közül, amelyek a Roosevelt által kidolgozott közmunka-program végrehajtására voltak előírva. Mivel ez a leszavazás egyenesen Rooseveltet személye ellen irányult, politikai körökben a szenátus magatartásának nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Óriási razzia Anglia területén az irek ellen

A lordok háza is megszavazta a merényletek elleni rendkívüli eljárásra vonatkozó törvényt. Több angol hadihajó áll készen, hogy az összefogdosott gyanusakat az ir partokra vigye

Londonból jelentik: A Lordok Házában pénteken tárgyalták a merényletek elleni törvényjavaslatot. Vita közben felszólalt lord *Shnell*, munkáspárti főrend és hangoztatta, hogy pártja széleskörű szabadságot óhajt biztosítani az ir népnek, de ellenzi a terrort. A javaslatot ezért pártja nevében elfogadta.

A Lordok Háza ezután megszavazta a törvényjavaslatot, mely még a pénteki nap folyamán törvényerőre is emelkedett. Ennek megfelelően az Anglia területéről kitoloncolandó irek előállítására már szombatra virradó éjszaka teljes erővel megkezdődött. A kitoloncolást példátlan arányú razzia keretében hajtják végre. Ilyen razziaira még nem volt példa az angol rendőrség történetében. Több torpedóromboló indulásra készen áll, hogy az összefogott ireket és

STYX

COTY

PARFUM

MÁMORITÓ
ELBÜVÖLŐ

COTY

INGYEN

ad

minden doboz puderhez
egy üveg Styx Parfumot.

Vegye a szokásos 130.- lejes dobozt,
de siessen... Korlátolt mennyiség.

Ne felejtse el: a Coty Crème (nappalra és éjszra)
a Coty Puder tökéletes kiegészítője.

EREDETI KÉSZÍTMÉNY COTY PARIS.

A négy balkáni államfő értekezletét akarják előkészíteni Törökországban

Károly király nyilatkozata az értekezlet tervéről

Londonból jelentik: A Daily Herald istanbuli jelentése szerint bizonyos körök azt jósolják, hogy Károly király istanbuli látogatását a négy balkáni államfő, Károly király, Boris bolgár király, György görög király és Izmet Inonü török köztársasági elnök békeértekezlete kö-

vetheti, amelyen végső erőfeszítést kísérelnek meg, hogy Bulgáriát bevonják a Balkán-szövetségbe. Az értekezlet összehívását, hír szerint, csütörtökön határozták el, amikor a szófiai török követ repülőgépen Istanbulba érkezett.

Ezzel szemben Károly király a párizsi *Gringoire*-nak adott nyilatkozatában a következőket mondotta:

— Az angolok azt hiszik, hogy a bolgárokat néhány engedmény árán meg lehetne nyerni a magunk számára. Ezeket az engedményeket azonban, természetesen, a mi terünkre kellene megadni. Minthogy ezeket nem látom célravezetőnek, nem is lehet szó az engedmények megtételéről.

A PÁPA HAMARABB VISSZATÉR NYÁRI TARTÓZKODÁSI HELYERŐL RÓMÁBA. Vatikánvárosból jelentik: XII. Pius pápa Castelgandolfóban beható eszmecsere-t folytatott Maglione bíboros államtitkárral. Ugy tudják, hogy a nemzetközi helyzetet vitatták meg. A Szentatya, aki eredetileg két hónapot szándékozott Castelgandolfóban tölteni, hír szerint már szeptember 6-ikán visszatér Rómába. Első enciklikáját augusztus 15-ikén hozzák nyilvánosságra.

ÖT PÁNCÉLKOCSIBAN HAZASZÁLLITOTAK PÁRIZSBÓL SPANYOLORSZÁG ARANYKINCSEIT. Párizsból jelentik: A francia törvényeszk tudvalevően úgy döntött, hogy vissza kell adni a spanyol nemzeti kormánynak a vörös kormány által annak idején Franciaországba menekített aranytartalekát. Pénteken öt páncélkocsi indult el Párizsból arannyal megrakottan és este spanyol kikötőbe érkezett. A motorkerékpáros rendőrökkel kísért páncélvonatok rakományát másfél millió értékű spanyol arany.

más gyanus elemeket rendőri fedezet mellett az ir partokra vigye. Az elfogott terrorislak ellen gyilkosság címén indul eljárás, ami halállal büntetendő az angol törvénykönyv szerint.

Pánikszzerűen menekülnek Londonból az irek

Londonból jelentik: Péntek este valósággal pánikszzerűen menekült el több ezer ir Londonból. Az ir expressz háromszor is indult s a pályaudvaron életveszélyes tolongás volt. Amikor az utolsó ir vonat is elindult, a sínek mellett hullámzó tömeg valósággal verekedésbe kezdett, hogy a vonat közelébe férközhessen. Hasonló jelenetek játszódtak le más nagyobb városok pályaudvarain is.

Új gyógyfürdő a székelyföldi havasok ormán

Modern gyógyhelynek építik ki a csíkszentimrei Büdös-fürdőt

Csíkszentimre, július hó.

Az Olt mentén fekvő és kétezer katolikus székely lakosságot számláló Csíkszentimre községnek, mely Csató Ferenc esendörtábornok, Csató József apát-főesperesnek, Csató János főgimnáziumi tanárnak, dr. Sándor László Budapest rendőr-főkapitányának és még több igen előkelő és neves közéleti férfinak, tudósoknak volt szülőfaluja, — van egy igen nevezetes természeti kincse a „Büdös-fürdő”... A tengerszine fölött 1200 m. magasságban, a Csihaj nevű hegy aljából eredő Rege vagy Ravaszlik nevű patakánál van egy szelmentes medence, mely valósággal csodája a természeti kincsekben bővelkedő Székelyföldnek is. Nevét onnan kapta, mert ezen a csodálatos, ősi vadonszerű magaslati helyen titokzatos földalatti morajok, zugások, sziszegések kíséretében olyan bősséggel ömlik elő a földből a kénés, jódos, szénasavas borvíz, valamint a kén-gáz, mely páráját ritkítja az országbán.

Ezt a nagyszerű, hüléses betegedések, bazedovkór stb. ellen csodás hatással bíró gyógyhelyet maga a nép fedezte fel, néhány évvel ezelőtt. Minden orvosi rendelet, előírás nélkül kiment a székely a „Büdös”-be, fenyőgalyakból illatos sátrát remekelt egy-egy ősfenyő alá és „vontatgatta” a hüléses lábát a bősségesen bugyogó gödrökben, melegítette a vizet kezdetleges ércüstökben és gözölte magát a kén-gőzökben. Ma is csodálatos gyógyulási históriák járnak a fürdőző közönség körében. Nem csoda tehát, ha erre a pompás környezetben lévő, de eddig még kevesen nem tanulmányozott magaslati gyógyhelyre felfigyelt néhány áldozatkész ember... Cseke István csíkszentimrei földbirtokos, Bárbat Octavian szesznagykereskedő, földbirtokos, Papp Károly csíkszeredai kereskedő, dr. Sándor Gábor, Gábor Aron, Törzsök Károly, Merza Zoltán, Kristó Bálint birtokos és még sokan mások szerelmesei lettek a gyönyörű vidéknek, pénzt, járadékot, propagandát nem sajnáltak és egy-kettőre épülni kezdtek a székely stílusú villák, nyaralók úgy, hogy ma már 32 villa áll a gyógyulást kereső és nem luxust váró közönség rendelkezésére. Legnehezebb feladat elé állította az „ut-törő”-ket, az út kérdése. A községtől, Csíkszentimrétől lehet leghamarább megközelíteni. Az út a fürdőig mintegy tizenegy kilométer. Most már járható, de még autóval meg nem közelíthető utat épített ki a község, mely tulajdonképpen a gyógytényezők birtokosa. Jobban meglehet már közelíteni Csíkszereda felől, ahol Bárbat Octavian csíkszeredai szesznagykereskedő nagy áldozatokkal tűrhető utat épített ki egészen a telepig. Legnagyobb része ennek az istenáldotta vidéknek fel-fedezésében a nagyszerű természetbarátok és kitűnő vadászok Bárbat Octaviánnak van, aki eddig modern épületek, vendéglő és tejszarnok létesítésével kulturát szolgáltatott a Székelyföld újabb és alig ismert hegyesvidéki gyógyhelyének. A Merza Zoltán vezetés alatt működő szálloda és vendéglő is sok látogatót vonz, a csíkszentimrei Hargita napsugaras hegymagasságával átellenben.

Tisztultabb világ, csodálatos perspektívák nyílnak a Hargita e legmagasabb csúcspontján. Mintegy kétszáz kilométer hosszúságban húzódnak el az alsó és felső községek. Köztük is kívánk Csíksomlyó, a székelyek Rómája, kéttornyú templomával, zöldelő erdőkoszorúja szelid hegyvonalaitával.

A fürdő egyébként most szövetségi kezelésbe és felügyelet alá került. Annyi a jószándék és fejlesztési „láz”, hogy alig is lehet mindenkiről megemlíkezni. A szövetségi elnöke jelenleg Bárbat Octavian, aki értékes összeköttetésekkel, gyakorlati érzékével és üzleti szellemmel, vállalkozást messze felülmúló törekvéseivel igazán nagy remények megvalósulási elé állítja a székelység eme újabb gyógyhelyét. Ügyvezető elnök: Cseke István, aki nemcsak a földbirtok modern hasznosítása te-

rén, hanem egyházközségi elnök, közbirtokossági vezető minőségében is a legelismerésreméltóbb tevékenységet fejt ki. Kristó Bálint csíkszentimrei földbirtokos, ifj. Papp Károly csíkszeredai kereskedő, Oprea Miklós volt polgármester, Salló Albert hántortanító, Csizsér József birtokos, Weinhold Gusztáv főállatorvos igazán a legmelegebb szívügyüknek tekintik, hogy a csíkszentimrei „Büdös-fürdő” — melynek a nevét természetesen találó és szépségeihez méltó névvel kell helyettesíteni — modern gyógyhellyé változzon.

A testi kultúra fejlesztésén kívül Csíkszentimre egyházközség gondoskodik a lelki életszükségletekről is. Kovács Balázs esperes-plébános több ízben megjelenik a fürdő területén és az ott nyaraló papokkal, akik közül felemlíthetjük Merza István szászrágeni, Nagy Antal csíkszentmártoni espereseket, mindennap tábori misét mutat be a csodálatos szép fenyvesben, Cseke István villája udvarán. Azt is meg kell említenünk, hogy éppen ezeknek a vezetőembereknek a nagyszerű buzgólkodása folytán készül már a katolikus kápolna is. Mélységesen megható, hogy a telektuladonosok valósággal versengenek abban, hogy hová épüljön az Isten-háza. Dr. Sándor Gábor ügyvéd, dr. Nagy Béni ny. tisztifőügyész készséggel díjmentesen ajánlottak fel területeket a kápolna építésének céljaira. Meglehetősen jelentékeny készpénz összeg gyűlt már be és Cseke István szövetségi ügyvezető-elnök buzgólkodása folytán, olyan megnyitási épületanyagot biztosított a székely vagyonszerzés, hogy a csodálatos szép, fonséges fenyves-havasok ezerötszámételes ormán elkészülhet a kis templom is.

Albert István

Felhívás a Szamos-tartomány építőiparosaihoz!

Ezúton hozzuk hivatalosan tudomására a Szamos tartomány építőszakmában dolgozó iparoságának, hogy céhközpontunk irodáját megszerveztük és az június 1-i kezdettel megkezdte működését. Ezzel párhuzamosan az egész tartomány területén megkezdjük a tagfelvételeket a Céh tagsági igazolványainak kibocsátását. Miután minden iparos létérdeke a céhtagság, szükségesnek tartjuk az alábbiakat hangsúlyozni:

A megjelent és már eléggé ismert céhtörvény, valamint ezután hozandó törvények értelmében, az iparos csak a céhszervezet keretein belül kereshet jogorvoslatot sérelmeire, legyenek azok általános vagy egyéni jellegűek.

A munkabíróságok csak céhtagok ügyeit tárgyalhatják és csak céhtag fordulhat jogvédelemért az igazságügyi fórumhoz.

A korporációs szellem megszüntette ipari ügyek jogkeresetében az egyéni és csak az érdekképviseleti rendszert ismeri el, így tehát a közintézményeknél általános jellegű szakügyekben csak a Céhen keresztül járhat el.

A kisiparosnak kijáró adókedvezményekben, mint azt a lapok közlik, csak céhtag részesülhet.

Mind ezek figyelembevételével kötelességszerűen felhívjuk az érdekelteket, hogy a saját jól felfogott érdekükben soronkívül kérjék a Céhbe való felvételüket.

Felhívjuk végül az érdekeltek figyelmét, hogy a tagfelvétel egyelőre nincsen különösebb feltételekhez kötve, azonban eshetőség van arra, hogy újabb intézkedések körülményesebbé teszik azt és ezért mindenkinek érdeke, hogy legsürgősebben kérje a céhtagságot, hogy a szerzett jogok birtokában lehessen.

Nem kell különösebben kihangsúlyoznunk azt, hogy az iparosszervezkedés mily nagy horderejű, ezért elsőrendű kötelessége minden józanon gondolkozó iparostársunknak, hogy haladéktalanul kezdjék meg szervezkedésüket a Szamostartomány területén.

Egységben az erő s így tudunk egységesen egy sebb, egy holdogabb iparosjövendőt megteremteni. A céhközpont igazgatósága.

* A bélműködés szabályozása, a gyomor emésztés előmozdítása céljából ajánlatos néhány napon át reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Kérlekzz meg orvosát.

Felső-Háromszék gazdái a „Kézdi” szövetséget kezdi meg a közös gabonaértékesítést

Kézdivásárhely. Saját tud. Evék óta úgy szólván közös vágya volt a felsőháromszéki gazdatársadalomnak, hogy a közvetítő kereskedelmet kiszorítsák a gabonavásárlásból a közös, szövetségi alpra fektessék az értékesítést.

A szép elgondolást végre is a Kézdivásárhelyen dolgozó Kézdi Szövetséget karolta fel és összehívta a vidék haladniakaró gazdáit és gazdaköri vezetőit, ismertették a tervet. Az első összejövetelen a gazdák Solyom Béla sárfalvi plébánost és a szövetséget igazgatóságát bízták meg a tervezet előkészítésével, most pedig ez a bizottság már az eredményekről is beszámolt.

Eszerint az értékesítés kérdése már is megoldható, amennyiben sikerült komoly és megbízható összeköttetést szerezni az értékesítés véghezvitelére úgy, hogy az ősz folyamán már megindulhat a munka.

Az összejövetelen jelen voltak báró Apor Péter, Kocsis Benedek, Tóth Balázs, Jakabos Zoltán és még többen a vidék vezető gazdái közül, akik örömmel hozzájárultak a további munkához.

Meghívó

Isten segedelméből sepsiszentgyörgyi áruraktárunk építkezési és átalakítási munkálatai az év tavaszán befejezést nyertek és a körzeti szövetségek gyorsiramu fejlődésének és fokozódó központi bekapcsolódásának megfelelően az új és korszerű raktárhelyiségeket a nyár elején a forgalomnak átadhattuk.

A nyár folyamán megnyitotta kapuit a raktárral kapcsolatban létesített és berendezett szövetségi mintabolt is, amely mintegy kiegészítője áruraktárunk és körzeti szövetségeink munkájának.

Az áruraktár megújított otthonának — melyre ma már büszkeséggel tekinthet az egész körzeti szövetségi tábor — ünnepélyes felavatása augusztus 6-án, vasárnap lesz, amelyre szeretettel meghívjuk körzeti szövetségeinket s kérjük, hogy azon a vezetőség tagjai lehetőség szerint minél nagyobb számmal vegyenek részt.

Raktárávató sorrendje:

Délelőtt 9—10 óráig: Az átalakított raktárhelyiségek és a szövetségi mintabolt megtekintése
Délelőtt 10 órakor: Körzeti értekezlet a Székely Miklós Kollégium tornatermében.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitót mond gróf Haller István, Szövetségünk elnöke.
2. Az építőbizottság jelentése: báró Szentkereszthy Béla.
3. A raktár építés szükségéről és időszaki szövetségi kérdésekről: Tövissey Géza vezérigazgató.
4. A szövetségi mintaboltról: Unghy Mihály cégigjegyző.
5. A technikai-osztály átszervezése: Dósa Albert igazgató.
6. Iskola-szövetségek alakítása: Dr. Nagy Zoltán.
7. Körzeti szövetségi ügyek megbeszélése.
8. Elnöki zárószó.

Értekezlet után közebb a kollégium konviktusában, 1 teríték ára: 35 lei. Borról Szövetségünk gondoskodik.

Szövetségeink a résztvevők számát postafordultával egy levelezőlapon feltétlenül jelentésk be a sepsiszentgyörgyi áruraktárnak. Bizonyosak vagyunk afelől, hogy szövetségeink találkozája és a szövetségi vezetők nagyszámú részvétele méltóképpen fogja kifejezni azt a soros kapcsolatot, ami Szövetségünk és Társzövetségeink elválaszthatatlanul egybe fűzi és ami a sepsiszentgyörgyi körzetet hálózatunkban az első helyre emelte.

Ebben a gondolatban köszöntjük és várjuk Szövetségi Testvéreinket az augusztus 6-iki körzeti találkozóra!

Nagyenyed, 1939. július 28.

A „Hangya” Szövetségek Szövetségének Igazgatósága.

Bognár Cecília:

PSZICHOLOGIA

A modern lélektan minden kérdésére biztos és határozott választ ad ebben a könyvben a tudós szerző

Ara 242 lei és portó.

Engedélyezték az Erdélyi Múzeumegyesület gyergyószentmiklósi vándorgyűlését

Kolozsvárról írják: Dr Mikó Imre, a Romániai Magyar Népességügyi bizottság elnöke, az Erdélyi Múzeum Egyesület titkárával, hogy július 26-án Tompa Lajos képviselővel eljárt Bianu és Negulescu sziguranca-igazgatóknál, akik közölték velük, hogy a sziguranca 51190. szám alatt kiadta az Erdélyi Múzeum Egyesületnek f. évi augusztus hó 27—29-én Gyergyószentmiklóson tartandó vándorgyűlésére az engedélyt s erről ugyanezen szám alatt fogja értesíteni a gyulafehérvári kerületi rendőrfelügyelőséget, valamint a csíkszeredai megyefőnökséget.

Pályázat

Az albaiulai római katolikus papnevelő intézet igazgatósága a teológiai akadémiára való felvételre pályázatot hirdet.

Felvételt nyerhetnek azon római katolikus ifjak, akik a főgimnáziumi (liceumi) *baccalaureatusi* vizsgát eredménnyel letették, román állampolgárok, épek és egészségesek, papi hivatással bírnak és a szeptember havában letendő felvételi vizsgán megfelelnek.

A papnevelő intézet növendékei a főiskolai előadásokat díjmentesen látogatják, az intézetben azonban évi 2000 leit fizetnek, mely alól teljes vagyontalanok, mintaszere magaviselet és jeles tanulmányi előmenetel alapján felmentés nyerhető.

A felvételi vizsga (konkurzus) tárgyai a következők: a) latin nyelv, a liturgikus szövegek (Missale, Breviarium) megértése és fordítása magyarra, b) ágazatos hittan és erkölcstan a középiskolai tankönyv szerint, c) szabadon választott vers, vagy próza előadása, d) egyházi ének.

A pályázók sajátkezűleg megírt kérésüket liceumuk, vagy illetékes plébános útján terjesszék a Püspöki Hatóság elé a következő mellékletekkel:

1. Keresztlevel, 2. bérmentési bizonyítvány, 3. állami születési anyakönyvi kivonat, 4. állampolgársági bizonyítvány hiteles másolata, 5. illetőségi bizonyítvány, 6. baccalaureatusi bizonyítvány, 7. orvosi bizonyítvány, 8. vallásánár információja zárt borítékban, 9. liceumi igazgatóság és tanári kar információja szintén zárt borítékban, 10. pre-militáris kurzus végzéséről bizonyítvány.

Ezen okmányok mind elengedhetetlenül szükségesek, különösképpen nem vehetők fel, akinek állampolgársági ügye rendezetlen, vagy aki nem tette le a baccalaureatusi vizsgát.

Pályázati határidő 1939. augusztus 20.

A papnevelő intézet igazgatósága

SZAKADÉKBA ZUHANT EGY UTASOKKAL ZSUFOLT POSTAAUTÓBUSZ. Belgrádból jelentik: A montenegrói határ közelében az egyik postautóbusz szakadékba zuhant. Tizenkét utasa közül öt meghalt, hetet kórházba szállítottak. Állapotuk reménytelen.

VIZBEFÜLLADT EGY 15 ÉVES FIU. Kézdivásárhely. Saját tud. Biró Ferenc berecki gazdálkodó 15 éves fia a falu határában folyó nagy építkezések alkalmával ázott egyik gödörben fürdőt és vigyázatlanul olyan mély vízbe került, hogy belefulladt.

HOLTTEST A PINCÉBEN. Temesvár. Saját tud. A Pietas temetkezési segélyegylet épületének pincéjében idősebb férfi holttestét találták. Megállapították, hogy a halott Bázil Ferenc volt esákovai kőművesmesterrel azonos. Bázil annakidején jómódu, családos ember volt, de tönkrement és elhagyta a feleségét is. Az utóbbi időben Temesváron élt, de sem lakása, sem foglalkozása nem volt.

MÉRGEZÉSI TÜNETEK KÖZÖTT KÓRHÁZBA SZÁLLÍTOTTAK EGY NAGYVÁRADI ASSZONYT. Nagyvárad. Saját tud. Pénteken este a Cuza Voda-utca 26. számú házban rosszul lett, majd elvesztette eszméletét Faragó Zoltánné, a ház tulajdonosnője. A negyvenéves asszonyt a mentők kórházba szállították, ahol az orvosi vizsgálat megállapította, hogy mérgezés történt. Eddig még nem sikerült megállapítani, hogy öngyilkossági kísérlet történt-e, vagy véletlen szerencsétlenség. Faragóné állapota nem életveszélyes.

Józseffalváért

Eddig befolyt adományok: 526.199

Julius 29-én a következő adományok érkeztek:

Szenkovits Endre Nagyvárad	100
Özv. Kállay Sándorné, Nagyvárad	100
Ca. K., Nagyvárad	20
Pataky Gézáné, Belényes	100
Rich Zeysz, Alsószapor	200
Papp Béla, Nagyvárad	50
Papp Zoltán, Nagyvárad	50
Helenkai Ferenc, Temesvár	200
Wéber István, Schöndorf	100
Novák András, Nagyvárad	100

Váradóssi hívek adománya:

Dr Tombory Béla plébános	50
Bartos Sándorné	20
Kovács Józsefné	10
Boros Imréné	10
Eötvös Mihályné	25
Madarász Ferenc	30
Muresanné	10
Frybort Pálné	10
Özv. Bodogan Györgyné	10
Molnár Márk	10
Füstös Gyuláné	10
Dorsonzky József	50
Vanke Ferenc	20
Özv. Balogh Lajosné	10
Bárnutiuné	15
Dr Bérczi Endre	60
Kucserik	20
Szenstovate Károlyné	20
Galambosné	10
Római Katolikus „Napközi Otthon” gyermekei	20

Brassói Római Katolikus Növendő Egyesület gyűjtése:

Brassói róm kat. Nőegyesület	1.000
Bumberle Lajosné	100
Özv. Tinkl Ferencné	100
Özv. dr Adorján Jenőné	50
Özv. Botár Bálintné	100
Halász Gyuláné	100
Imreh Kálmánné	100
Scriba Cézár	100
Józsa Lajosné	100
Özv. Raátz Albertné	100
Özv. Száva Gerőné	100
Lechen Sándorné	200
Piezslinger Károlyné	100
Eiben Jánosné	50
Székely Ferencné	50
Horn Jozefin	40
Özv. Wildt Józsefné	40
Dr Thieser Rezsőné	110
Bognár Böske	50

Szatmár, Szentferencendi Plébánia híveinek adománya:

Ferencendi zárda	100
Dr Schlagetter Nándor	100
N. N.	20
Sztojka István	20
Siménfalvy Szabolcsné	20
Péntek Farkasné	40
N. N.	40
Kabay Sándor	30
László malom	100
Lükő Béláné	20
Stránszky János	20
Reif Venczel	100
Rohácsné	10
Kovátsné	10
Fülöp L.	20
N. N.	40
Jenei Lajos	20
Székely Józsefné	10
N. N.	5
N. N.	20
Paulovicsné	10
N. N.	30
Hájtájer üzlet	100
Erzsébet malom	100
N. N.	5
N. N.	10
N. N.	10
N. N.	10
Sárga	10
Lányi Béla	20
K. Sz.	20
Orosz	40
Dr Antalné	50
Andó Ferenc	20
Özv. Andó Ferencné	20
Irgalmasrend	100
N. N.	5
Vallent Vilmos	50
N. N.	10
N. N.	10
Özv. Szád Lajosné	20
N. N.	19
N. N.	40
N. N.	10
Apróbb adományok (templomi persely)	207

Selind (Arad megye) hívek adománya:

Ördög Ferenc	50
Bartos Gusztáv	70
Selindi Rózsafüzér Társulat	100
Özv. Bartos Ferencné	50
Szent Antal-persely	100
Szent Antal-persely Satumic	50
Szikli család	25

Ratosnya (Maros megye) Klózel Oszkár főerdőtanácsos gyűjtése:

Klózel Oszkár főerdőtanácsos	500
Szabó Jenő könyvelő	100
Törkenczy Magda hivatalnoknő	100
Sáska Gerő pénztárnok	100
Nagy György erdőmérnök	200
Schmidt István hivatalnok	100
Brunnhuber László ny. sz.-dos	200
Dienesch Béla ny. erdőmérnök	50
Ferenczy Béla műszaki hiv.	50
Báró Bánffy erdőgazdaság	3.000
Kolb Hermann német gyáros	100
Báró Bánffy László birtokos	2.000

Magyarcsékei római katolikus plébánia híveinek adománya:

Bernácsik József plébános	200
Medra Gyula malomtulajdonos	200
Kovács család	100
Kozocsa János gyógyszerész	100
Szabó Vilmos tisztviselő	50
Komarek Gyula főgépész	50
Medra József	50
Sebesi Ilona	50
Özv. Szedlacsékné	50
Bilác Mihályné	50
Dingó János nyug. tanító	40
Mihuca Valérné	30
Csurlé Péter	20
Nacsádi Imréné	20
Isten nevében	20
Özv. Mrovczak Gyuláné	20
Kojta Pál	20
Biró Istvánné	20
Szent Antal nevében	20
Bulkó Mihályné	20
Móga József	20
Szell Imre	20
Benkovic Géza	15
Héjja József	10
Kojta Mária	10
Abrahám Veronika	10
Bulkó Mitru	10
Szabó Jánosné	10
Özv. Bulkó Péterné	10
Özv. Popovics Györgyné	10
Topolovszki István	20

Nagykároly, további adományok:

Római Katolikus Leányklub	500
Szakáll Sándor	100
Törner Andrásné	50

Összesen: 540.751

IPAROS-HIREK

FELHÍVÁS. A megalakult Építőipari Céh szaktanácsadói központja értesíti a kőműves szakosztály elnökségének tagjait, hogy f. hó 31-én, hét óráig este 7 órakor a str. Alexandri 13. szám alatti helyiségben fontos gyűlést tart, ahol ismertetésre kerül az új adótörvény rendelete és több fontos ügy. Kérjük a tagokat, hogy saját érdekében a céhtörvény értelmében a fent jelzett időben megjelenni szíveskedjenek. — Az Építőipari Céh szobafestő és mázolozószakosztályának tagjait felhívjuk, hogy az augusztus 3-án este 7 órakor a str. Alexandri 13. szám alatti helyiségben tartandó gyűlésre a saját érdekében elkerülően jelenjenek meg.

VASÁRNAPTÓL KEZDVE A DÉVAI IPAROS-ROSSÁG UJBÓL HASZNALHATJA A VOLT IPARTESTÜLET NAGYTERMÉT. Déva. Saját tud. Chinda Nicolae, az ültözeti munkaadók céhének elnöke beadványban fordult Sassu F. Gheorghe dévai munkáügyi alfelügyelőhöz s az illetékes miniszterhez, amelyben azt kérte, hogy a volt ipar-testület dísztermét bocsássák a céh rendelkezésére. A munkáügyi minisztertől a napokban válasz érkezett és 18293/1939. számú leiratában engedélyt adott erre a céhnek, amire a munkakamara dévai hivatala Nedelcu titkár által engedélyezte az összes munkakamarai tagok által való teremhasználatot, úgyhogy július 30-ával a nagyteremben megindulhatnak a régi szórakozások.

Drámai vallomások a „Thetis“ vizsgálóbizottságának ülésén

Haldane professzor, a híres angol gászakértő kipróbálta önmagán a Thetis áldozatainak szenvedéseit

Londonból jelentik: A „Thetis“ tengeralattjáró katasztrófáját vizsgáló bizottság legutóbbi ülésén drámai jelenetek játszódtak le. Ugylátszik, az angol közvélemény sehogy sem tud belenyugodni 99 tengerészének elpusztulásába.

A tárgyalótermet zsúfolásig megtöltött közönség visszafójtott lélegzettel leste Ernest Franck Cox vallomását. Cox egy mentővállalat vezérigazgatója.

Amikor a vizsgálóbizottság elnöke elé lépett, egy tengeralattjáró hajó kis modelljét tartotta kezében.

A modell mindössze három láb hosszú volt.

Amikor hallottam a katasztrófáról, kezdte vallomását Cox —, azonnal telefonáltam az illetékes köröknek. Elmondtam, hogy rendelkezésükre állok, mégpedig teljesen díjtalanul.

— Mi az ön véleménye a „Thetis“ elsüllyedéséről? — kérdezte az elnök.

— Erre vonatkozóan nekem nagyon határozott véleményem van. El lehetett volna kerülni a „Thetis“ katasztrófáját, ha megfelelő elővigyázati intézkedéseket fogantatosítottak volna. Ebben a tekintetben olyan tárgyilagossá a felfogásom, hogy a következőket merem mondani: A magam költségén felszerelnék tengeralattjárókat bizonyos készülékekkel és

ezek azután teljesen lehetetlenné tennék a Thetis katasztrófájához hasonló szerencsétlenségeket.

Cox ezután elmondta, hogy a „Thetis“ embezeit csak úgy lehetett volna megmenteni, ha nyílásokat vágnak a hajón és azokon keresztül — rájuk illő készülékekkel — kiszabadítják a bűvárhajóba zárt embereket.

— Ezt bizony meg lehetett volna tenni — folytatta Cox —, én nem is értem, hogy miért nem tették meg. Különben azt is gondolom, hogy

itt még rettenetes meglepetésekre lehetnek elkészülve.

E szavaknál félbeszakította az elnök. — Ne felejtse el, ön itt tanu, ne éljen ilyen erős kifejezésekkel, mint „rettenetes meglepetések.“ Cox annyira indulatba jött az elnök megjegyzésére, hogy összeeszmagolta iratait, felkapta a bűvárhajó modelljét és eltávozott a teremből.

Haldane professzor légmentes acélkamrába zárkózik

A tárgyalás tizennegyedik napján páratlan érdekességű tanuvallomás hangzott el. Haldane professzor, a világhírű gászakértő, aki legutóbb Madridban töltött néhány hónapot és a spanyol polgárháború alkalmából katonai szempontból fontos kutatásokat végzett, tett tanuvallomást. Haldane professzor a londoni egyetem tanára és kutatásai a gázok terén világhírűek. Haldane kísérleteket végzett önmagán, hogy megállapítsa, milyen körülmények között pusztultak el a tengeralattjáróban bezárt matrózok. A fantasztikusnak érdekes kísérletek lefolyását Haldane a következőkben írta le:

— A lehetőség szerint olyan összetételű levegőt igyekeztem összeállítani, mint amilyen a katasztrófát követő nap tíz óra tájban uralkodott a tengeralattjáró belsejében. Ki akartam kutatni milyen állapotban lehetnek azok az emberek, akik hosszú időn keresztül szén-dioxiddal fertőzött levegőt szívnak és utána hirtelen oxigént lélegzenek be a Davis-lélegzőkészülék segítségével. Azt is ki akartam vizsgálni, milyen hatása lett volna ezekre az emberekre annak, ha a romlott levegőbe hirtelen tiszta levegőt eresztünk. A kísérlethez 14 és fél órára légmentesen elzárt acélkamrába zárkóztam.

Haldane elmondta, hogy tizenkét éves korában szállt le először tenger színe alá tengeralattjárón. A kísérleteket július 13-án kezdte el, miután a kísérleti kamrában mesterségesen elrontotta a levegőt. Este tíz órakor lépett be hat és fél láb széles és hat láb magas kerek kamrába, amelynek köbtartalma 205 köbláb volt. A kamrába lépett azt a levegőt kezdte belélegzeni, amely valószínűleg azonos összetételű volt, mint a Thetis belsejében lévő levegő este tíz órakor, tehát nyolc órával a katasztrófa után.

— Kisebb megszakításokkal reggel félkilencig aludtam — mondotta Haldane professzor —, amikor felébredtem megállapítottam, hogy mintegy 4.7 százalékos széndioxid volt a levegőben, de tekintve a Thetis belsejében uralkodó légköri nyomást, ez megfelel mintegy 5 százalékos széndioxid-tartalomnak. A Thetisben uralkodó levegőviszonyokat a négy élethenmaradt tengerész vallomása alapján állapítottam meg. Az egyre romló levegőben időről-időre analízist készítettem, de eredményeim különböztek a kamrában kívül dolgozó asszisztensek eredményeivel. Az utóbbiak biztosan pontosabbak voltak, mert a rossz levegő nagymértékben befolyásolja az ember szellemi képességeit.

— Délelőtt tizenegy órakor nagyon lihegtem. A fejem kezdett fájni és szememet sértette a fény, amely a kamra üveglablakán hatolt be. Egyik segédem elmondta, hogy leheveredtem és zsebkezdőt terítettem a szememre és arról panaszkodtam, hogy a fény sérti a szememet, de azt üzentem ki, hogy egyébként jól vagyok. Tizenegy óra után a tünetek egyre súlyosabbak lettek. Félelgy óra tájban Oram kapitány (aki elsőnek menekült meg az elsüllyedt tengeralattjáróból), benézett a kamra üveglablakán és telefonon keresztül néhány szót váltottunk. Igen nagy erőfeszítésre került, hogy felálljak és felvegyem a telefon kagylóját. 12 óra 40 perckor, miután 14 és fél órát töltöttem a kamrában, kijöttem. Kinn Oram kapitány fogadott és megállapította, hogy a rossz levegőben töltött órák láthatóan jobban megviseltek, mint a Thetis legénységét. Mindenesetre a legénységnek több mozgási tér állt rendelkezésére.

Kísérlet a Dawis-készülékkel

— Mikor kitért a kamrából, felvettem a Dawis-lélegzőkészüléket. Egy vagy két percig nyugodtan lélegeztem. Amikor egyszerre hányás fogott el.

A mentőkamrában pusztult négy matróz halálának magyarázata

Az elnök kérdésére Haldane kijelentette, hogy az a négy ember, aki a megmenekült Arnold fűtő szerint a bajó mentőkamrájában megfulladt, azért pusztulhatott el, mert hányási göresöt kapott, mikor a tengeralattjáró romlott levegője után hirtelen tiszta oxigént kezdett lélegzeni a Dawis-készülék keresztül. (Emlékezzetek, hogy miután Oram kapitány és Woods hadnagy a mentőkamrán keresztül megmenekült, a négy ember foglalt helyet a kamrában. A vizet a kamrába eresztették és a tengeralattjáróban várták, hogy a négy ember a tenger felé nyíló ajtón keresztül eltávozzon. Tizenöt pernyi várakozás után sem történt azonban semmi. Kiszábrították a mentőkamrát és kinyitották ajtaját: mind a négy ember halott volt és a Dawis-lélegzőkészülék csöve ki volt tépve szájukból.)

— A megoldás az volna — magyarázta Haldane professzor —, hogy hasonló esetben mielőtt valaki a Dawis-készülékkel menekülni készül, mintegy háromnegyedórán keresztül fokozatosan hozzászoktassa szervezetét az oxigénhez és a széndioxid hiányához és csak akkor kísérli meg a menekülést a mentőkamrán keresztül.

— Egy újabb kísérletnél 6.86 százalékos széndioxidot bocsátottam légmentes acélkamrába. Akkor már nagyon lihegtem. Utasítást adtam, hogy

A déva-telapi új „Szent Antal“ templom javára, a templomépítő-bizottság megbízásából Szabó Dömjén dévai ferences atya egy imakönyvet adott ki. — Az imakönyv

„ÉGI LÁNG“

Jimmél jelent meg. 629 oldal. Ara: 150 lei. Mivel ezen imakönyv tiszta jövedelme az említtet templom javát szolgálja, Istennek dicsőségért hirdeti és pártol. Szent Antal tisztelőinek állít emléket az aki minél hamarabb beszerzi. — Kapható a bank kiadóhivatalánál is.

* Az idült szökrekedés, az aranyeres megbetegedés és a máj nagyfokú duzzanatának kezelése a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József“ keserű — reggel éhgyomorrra egy pohárral bevéve — igen alkalmas, mert hashajtó hatása feltétlenül megbízható, rendkívül enyhe és nagyon kellemes. Kérdezze meg orvosát.

Nem mondom, hogy kénytelen voltam a lélegzőkészülék csövét kirántani szájamból, de mindenesetre gépiesen kirántottam. Igen heves fejfájást is kaptam. Egyébként előző este nyolc óra óta egy falatot sem ettem.

A professzor kijelentette, hogy véleménye szerint a hányási görcs és a fejfájás nem annak következménye volt, hogy oxigént lélegzett be a Davis-készüléken keresztül, hanem annak, hogy a levegőben nem volt széndioxid. A levegő összetételének hirtelen megváltozása okozta a hányingert.

Mindjárt ezután újabb kísérletet hajtottak végre. A professzor és négy asszisztense zárták be magukat a kamrába, amely 5.55 százalékos széndioxidot tartalmazott. Meg akarták ugyanis tudni, hogy a romlott levegő után hirtelen beszívott oxigén hasonló tüneteket idéz-e elő másoknál is. Délután három órakor kezdték szívni a romlott levegőt, amelynek széndioxid tartalma gyorsan növekedett.

— Tíz százalékkal növeltük a levegő nyomását, hogy jobban megfeleljen a Thetisben uralkodó feltételeknek. Félóra múlva némileg tisztítottuk a levegőt, de mikor kijöttünk, széndioxid tartalma 6 százalékos volt. Többen közülük nagyon rosszul érezték magukat. Egyikük leült a földre, hevesen lihegett és a fejét fogta. Egyikük sem hányt, de mindnyájan nagyon gyengének éreztük magunkat. Ilyen körülmények között az embernek még az is nehezére esik, hogy felálljon. Az ember bizonyos mértékig elveszti uralmát nyelve felett és ha írnia kell, meglehetősen értelmetlen dolgok jönnek ki.

— A romlott levegő nagy hatást tesz a szellemi képességekre. Ezután mind a négy asszisztense felvette a Dawis-készüléket és oxigént kezdett lélegzeni. Egyikük heves fejfájást kapott 10 perc múlva, két másik ugyancsak nagyon heves fejfájásról panaszkodott, a negyedik pedig ismételt hányt, bár könnyű reggelije óta semmit nem fogyasztott. Kétségtelen, hogy az a három segédem, aki csak fejfájást kapott, megmenekülhetett volna a tengeralattjáró mentőkamráján keresztül, de a negyedik, amelyik hányt, ott pusztult volna.

préseljenek friss levegőt a kamrába. Nagyon rosszul lettem és kénytelen voltam utasítást adni, hogy a friss levegőt zárják el. Ha levegőt lehetett volna szivattyúzni a Thetisbe, alighanem rossz hatást tett volna. Nehezen keveredik ugyanis a friss levegő a romlott levegővel, úgyhogy a cső közelében a legénység jobban érezte volna magát, távolabb tőle azonban a rossz levegő nyomása is emelkedett volna, úgyhogy az emberek még rosszabbul érezték volna magukat.

Haldane elmondta, hogy a széndioxid hatása „túlságosan ellentétes“, úgyhogy kénytelen volt kísérletet megévezni megismételni, amikor Sir Leonard Hill, az ismert fiziológus figyelte meg viselkedését a légmentes kamra ablakán keresztül. El alkalommal egy legyező a behocsátott friss levegőt alaposan megkeverte a romlott levegővel. Ilyen módon állapota rögtön javult.

„Hiszem, hogy az emberek lenn semmi-féle komoly szenvedést sem álltak ki“

— Mintegy 12 órával ezelőtt hagytam el a kísérleti kamrát — fejezte be Haldane professzor — és még mindig nem érzem magam egészen jól. Feltételeztem, hogy a bíróságot érdekelné, vajjon milyen állapotban lehettek a Thetis emberei. Én magam olyan levegőt szívtam a kamrába, amely valamivel rosszabb volt annál, mint amilyen a Thetisben akkor uralkodott, mikor az utolsó menekülők elhagyták. Hiszem, hogy az emberek lenn semmi-féle komoly szenvedést nem álltak ki. Alighanem a fejük fájt. Az egyre hevesebb lihegés határozottan kellemetlen, de nem hasonlítható ahhoz a túrheterlen érzéshez, hogy megpattannak az ember tüdői, amit akkor érez az ember, ha élve eltemetik, vagy pedig komoly ellenállást leküzdve kell lélegzeni. Senkisémondhatja, hogy ez kellemes érzés, de nem lehet kinlódásnak nevezni. Ez emberek úgy érezték magukat, amint aki nagyon elfárad igen súlyos fizikai munka után.

HIREK

Szerkesztőség e. kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, fél évre 450
negyedévre 225, egy hóra 75. ei.Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 13
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat ne várunk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresszi időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Gyenge légáramlás, délután csak kevés felhő, később némi felhősödés, melegebb idő várható.

POP TRAIAN MINISZTER MÁRAMAROSSZIGETEN. Saját tud. Pop Traian miniszter péntek reggel Máramarosszigetre érkezett. A miniszter péntek délelőtt a Dragos Voda-liceum dísztermében értekezletet tartott „Structura és Catulus român” cím alatt. Az értekezleten megjelent Crisan Emil megyefőnök, Moculeschi ezredes és dr. Tite György polgármester is.

Zürichi zárlat. Párizs 11.74 egynegyed, London 20.74 hétnyelcad, Newyork 443.25, Brüsszel 73.30, Milánó 23.30, Amszterdam 235.75, Berlin 177.87, Szófia 540, Prága 15.12 fél, Varsó 83.50, Belgrád 10, Bucuresszi 325.

TIZENHAT HALOTTJA VAN AZ ALGIRI TÜZVÉSZNEK. Algírától jelentik: Jelentették, hogy az algíri kikötőben gázrobbanás következtében hatalmas tűzvész pusztított. Újabb jelentés szerint a halottak száma tizenhatra emelkedett.

ELMARAD A BÁNSÁGI PETŐFI-ÜNNEPSEG. Temesvár. Saját tud. A Magyar Népközösség bánági központja tudvalevően elhatározta, hogy Petőfi Sándor halálának kilencvenedik évfordulója alkalmával vasárnap, július 30-án emlékünnepeket rendez a szabadfalui Petőfi-emlékműnél. Tekintettel arra, hogy az ünnepségre szóló engedély pénteken délig az illetékes hatóságoktól nem érkezett meg, a Magyar Népközösség úgy határozott, hogy eltekint az emlékünnepekre megrendezéséről. A Magyar Népközösség bánági központja egyébként képviselőket küldött ki a fehéregyházi síkon tartandó országos Petőfi-ünnepségre. Temesvárról Péter János országgyűlési képviselő, valamint Kubán Endre és Arvay Rezső mennek Segesvárra. Szabadfalun mindössze a Magyar Népközösség bánági vezetőségének képviselője jelenik meg, Martzy Mihály helyettes elnök. Szappanos Gyula és Páll György dr főtitkár vezetésével és koszorút helyez el a Petőfi-emlékműre. A koszorúszalag felírása: „Petőfi halhatatlan emlékének, a Bánági Magyar Népközösség.” Az itt élő székelyek, valamint több magyar testület részéről is koszorúkat helyeznek el az emlékműnél.

REPÜLŐGÉP-BALESET ÉRTE AZ ANGOL LÉGÜGYMINISZTER. Londonból jelentik: Sir Kingsley Wood légügyminiszter repülőgép-balesetet szenvedett. Kingsley Woodnak az ijedtségen kívül semmi baja nem történt. A kíséretében volt nyolc magasrangú repülőtiszt és a pilóta is csak kisebb zúzódást, illetve vágott sebeket szenvedett. A légügyminiszter repülőgépe útban volt kíséretével Belfast felé és a gépnek péntek este kényszerleszállást kellett végeznie. Eközben történt a baleset.

Zsákok, cséplőonyvák, locsolóömlők,
hevederek, kötélárúk, zsinegek, kárpitos kellékek, lópokrócok és kocsi-
takarók legolcsóbb bevásárlási forrása

JUTEX Oradea, Piața Mihai Viteazul.
Telefon: 17-23

DR. LŐRINCZ JÓZSEF DITRÓI PLÉBANOST A BRASSÓI HADBIRÓSÁG FELMENTETTE AZ IZGATÁS VÁDJÁ ALÓL. Annakidején hírül adtuk, hogy dr. Lőrincz József ditrói plébánost azzal vádolták, hogy egyik prédiakációjában megsértette az uralkodó vallást és annak helyi képviselőjét. Azóta a vád megjárta a szeredai törvényszéket, — a vásárhelyi tábla és a főváros Semmitőszék váditanácsát is — s a közben beállott ostromállapot miatt a brassói hadbíróshoz került az ügy. Itt azonban a vádlók olyan ellentmondásokba keveredtek, hogy a tanács felmentő ítéletet hozott. Ezzel egy két éve folyó per ért véget. Ugy értesültünk, hogy a felmentett plébános ügyvédjei, csak a főhatósági engedélyre várnak, hogy a hamisan vádlók ellen rágalmozási pert tehessenek folyamatba. Mert lehetetlen megtorlás nélkül tűrni a számos, alaptalan és súlyos áldozatokkal járó feljelentéseket.

ÖSSZEÜLT KIRÁLYHÁZÁN A ROMÁN-MAGYAR BIZOTTSÁG A VASUTVONAL MEGNYITÁSA ÜGYÉBEN. Máramarossziget. Saját tud. Előző számunk egyikében hírt adtunk arról, hogy augusztus elsejére megnyílik Halmi és Máramarossziget között a vasúti forgalom. Ebben az ügyben vegyesbizottságot hívtak össze Királyházára a szombati nap folyamán, melyen Meresean Traian máramarosszigeti rendőrfőkapitány is megjelent. A tárgyalást azonban nem tudták megtartani, mert a román kiküldöttek nem jelentek meg. A tárgyalás vasárnap vagy hétfőn kezdődik.

Mária Királyné Színház

Szombaton 6 és 9 órakor

Mezei pacsirta

operett

Vasárnap 6 és 9 órakor

Mágnás Miska

Főszereplők:

T. Pogány Janka

Köszegi Margit, Manyi és Dusu, Gróza Böske, Borovszky Oszkár, Stoll Béla, Hegyesi Ferenc, Végh Józsa, Solthay Miklós, Vermes Dezső.
Jegyek elővételben mátlól kezdve a színház jobboldali pénztárnál. — Állandóan ventilátor működik!

Helyárak: 42, 32, 22, 17 és 12.

A NAGYVÁRADI PIAC TERMÉNYÁRAI. A nagyváradai terménypiac árai tegnap ismét szilárdak voltak. Különösen vonatkozik ez a zabra, amely iránt nagy élelenség mutatkozott. A búza minimális ára 420 lei volt. Zab 450—460, árpa 350—360, rozs 260—270, tengeri 410—420 lei g-ként.

POTYAUTAS TRAGIKUSVÉGÜ UTAZÁSA. Marosvásárhely. Saját tud. Szász Ferenc 28 éves cukorgyári munkás hazament szülőfalujába, valami ügyes-bajos dolgát elintézni. Otthon annyira elidőzött, hogy a személyvonatot lekészte. Ezért kiment a körtézfajai állomásra s egy Szászrégeu felől jövő tehervonatra ugrott fel. A marosvásárhelyi fe'ő állomáson a tehervonatot lassított. Szász Ferenc ezt az időt tartotta alkalmasnak arra, hogy még mielőtt az állomásra befut a tehervonat, leszálljon, nehogy az állomási személyzet mint potyautast találja s megbüntessék. A leugrás azonban nem sikerült. Szász Ferenc a kerekek alá került, melyek mindkét lábát levágták. A szerencsétlen ember ott maradt az állomási bejárati váltó mellett s csak hosszabb idő múlva talált rá egy rendőr, amikor már a nagy vérvesztés miatt alig volt élet a szerencsétlen emberben. Az állami kórházba szállították, de már nem lehetett rajta segíteni. Sérüléseibe belehalt.

Ma már csak az lehet világhírű, ami rendkívüli

tulajdonságokkal bír. Ilyen rendkívüli tulajdonságokkal van a természetből megáldva az a három zseniális tudós által nemrég Amerikában felfedezett csodás hatású gyógynövény, amelynek kivonatából a „Gastro D.” készül.

Tudományos alapon bebizonyították, hogy a „Gastro D.” gyógyszerben olyan, eddig még ismeretlen gyógyanyagok vannak, amelyek a degenerálódásra hajlamos szervezetet annyira kedvezően befolyásolják, hogy az organizmus ismét teljesíteni képes a normális életműködést. Ez a magyarázata annak, hogy a „Gastro D.” kezeléssel olyan nagyszámú krónikus (15—20 év óta szenvedő) gyomor-, bél-, epe-, vese-, és májbeteg, tökéletesen meggyógyult. Számtalan hálálkodó, köszönőlevél érkezik be naponta a meggyógyult betegektől.

„Gastro D.” kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lei utánvétellel Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresszi, Calea Victoriei 124.

TÖBB EGYÉN INTERNÁLÁSÁT RENDELTEK EL ÁLLAMELLENES TÉNYKEDÉS MIATT. Bucuressztől jelentik: A Hivatalos Lap legutóbbi száma három belügyminiszteri rendeletet közöl. Az első rendelet újabb három hónapra meghosszabbítja kilenc vasgárdista internálásának idejét, a második és harmadik több egyén internálását rendeli el államelleses ténykedés miatt.

KRASSÓMEGYÉBEN NEM SZABAD A GAZDA UDVARÁN CSÉPELNI. Temesvár. Saját tud. Krassómegyében elrendelték, hogy a cséplést ezentúl csak a falu határában szabad megtartani. A megyefőnökség a rendeletet azzal indokolta, hogy a gazdasági udvarokban való cséplés tűzveszélyes. Királyhegye krassómegyei község lakosai már jórészt behordták a gabonát az udvarokba, amikor a rendelet megjelent. A csendőrség azonban a cséplést nem engedélyezte. A község részéről most küldöttség jelent meg a temesi királyi helytartóságon. Ciupe Gheorghe dr vezértitkár érintkezésbe lépett az oravical megyefőnökséggel és elrendelte, hogy a gazdasági udvarokba már eddig behordott gabona cséplését engedélyezzék a tűzbiztonsági intézkedések figyelembevételével. A község határában levő búzát ott kell elcsépelni.

AZ IDEGENELLENŐRZÉSI ILLETEKEK KIVETÉSENEK ÜGYE. Temesvárról írják: A Magyar Népközösség bánági tagozatának közlése szerint a központi irodába panaszok érkeztek, hogy az utóbbi napokban olyan temesvári magyar lakosokat, akiknek nincsen meg az állampolgárságuk, bár itt születtek, az országot soha el nem hagyták és az utólagos felvételre is jelentkeztek, a rendőrségre idézték és kivetették rájuk az idegenekre előírt illeteket. A bánági iroda telefonon jelentette az eseteket a Népközösség bucuresszi irodájának, amelynek részéről dr Gyárfás Elemér, dr Mikló Imre, dr Kovács Károly és Tompa Lajos kihallgatáson jelentek meg Calinescu Armand miniszterelnöknél, aki jelenlétükben utasítást adott Negoescu belügyminiszteri vezérigazgatónak, intézkedjék, hogy a most megjelent új törvényrendeletre való tekintettel szüntessék be az illetékek kivételét. A magyar parlamenti csoport eljárta dr Baran Coriolan belügyi alminiszternél is, aki azon véleményének adott kifejezést, hogy a zsidóellenőrzésekkel kapcsolatban történt félreértés. Egyidejűleg Péter János képviselő eljárta dr Ciupe Gheorghe helytartósági vezértitkárnál az ügyben. Dr. Ciupe, a helytartó helyettese azt a felvilágosítást kapta a rendőrségtől, hogy az illetékek beszédese, illetve kivétele bucuresszi utasításra történt a minisztériumi építkezési alap javára.

Temetések. Poupie Adolf Károlyné szül. Halász Erzsébet meghalt 64 éves korában. Temetése folyó hó 28-án volt. — Retek József cipész meghalt 44 éves korában. Temetése július 29-én volt az Ősi-temetőbe. — Petrica György fugyivásárhelyi földbirtokos meghalt 42 éves korában a közpórházban. Temetése július 30-án 3 órakor lesz a fugyivásárhelyi temetőbe. (Caritas.)
Özv. Teleky Józsefné szül. Papp Ágnes 80 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz a Havassy-kapitánból. (Erdélyi „Concordia“.)

A könnyelműek

(Elbeszélés.)

Irta: Rozványi Vilmos

— Hát van valami köze hozzá?...
A fiatalasszony kipirultan, feldúltan állt meg a szoba közepén. Szinte berohant az előszobából, alighogy kikísérte anyját s most az urát figyelte ijedten, rémülten. Vajon mekkorát ütött a férfi lelkén anyja kiméletlen ajtócsapkodása: „Könnyelműek vagytok!”...

Megnyugodott, amikor férjét mosolygani látta, de idegeinek még szüksége volt a haragos kijelentésre:

— Nem fogom túrni a mama örökös kézbeszólásait... Mi köze neki ehhez az egész dologhoz?

Az „egész dolog” kettejüknek már hetek óta boldog izgalma. A harmadik gyerek!... Most már bizonyos egészen s ók napok óta játsszák az örök tréfát: „János lesz, Mária lesz... Akkor inkább Károly... Az nem! Hanem Hedvig...”

Es most a nagymama leszidta őket, hogyan lehet ilyen kis fizetés mellett annyit vihogni a „szerencsétlenség”...

— Könnyelműek vagytok... A gyerekeket nemcsak megszülni kell, de nevelni is. Sőt, felnevelni! Tudod, mi az?

— Mi is heten voltunk — makacsodott vissza a fiatalasszony.

— Azért nem is tudtalak téged megnevelni, különben nem beszélnél így anyáddal.

Igy indult a veszekedés. A végén, amikor anyja már komollyá növelte a vitát és nyilvánvaló lett, hogy valóban haragszik az „egész dologért”, a lánya nem bírta ki, hogy ne védje meg asszonyörömét most már a lehető legkiméletlenebbül:

— Az én gondom lesz és nem a tiéd. Erre rohant el a nagymama.

A férfi mosolygva firkált valami papírlapra. A feje fölött lihegő asszonyt az elmúlt percekben, amíg a vitát némán hallgatta, jobban megszerette, mint diákkorában, amikor elhatározta, hogy feleségül veszi.

Védi az asszony a világot, azt a boldog, sugárzó kis világot, amelyet maguk teremtettek maguknak.

— Gondolod, érdemes a mamával vitatkozni? Eddig még minden gyereknél megcsinálta ezt a veszekedést, de minden gyerek után egyre gögősebb nagymama lett.

Változatlanul bölcs mosollyal néz fel az asszonyra.

— Eppen azért!... Tudom, mi következik. Fél-óra múlva a mama körültelefonálta a fél várost, egy óra múlva itt van Emmi néni, másfélóra múlva Feri bácsi, iderohan az egész rokonság s kipróbálja rajunk lebeszélő képességét — liheg tovább az asszony idegesen.

— Mi meg őrajtuk a rábeszélőképességünket! — kacag a férfi vidáman. — Rábeszéljük őket Jánoskára.

— Tévedsz, Mariskára.

— Akkor inkább Karcsika.

— Nem, Hedvig!

Most már az asszony is kacag, két keze közé kapja a férfi fejét, úgy rázza:

— Te! Ne kezdj előlről!

Tekintetük forró sugárással kapcsolódik egybe. Nem kell beszélniök az elkövetkező családi háborúság fordulatáról. Tudnak mindent és nem félnek. Ez az utolsó érzésük, hogy nem félnek. — készíti végre szóra az asszonyt.

— Nem furcsa neked, hogy milyen hős lettem? Emlékszel, mennyit féltem eleinte? Félttem mindenkitől s talán legjobban téled. Es most...?

Elhallgat és határtalan bizalommal néz a férfire, aki viszi az életüket, aki biztosan tud a család jövőjének minden fordulatáról, kinek s már minden szemrebbensét megérti és kétely, vonakodás nélkül tudomásul veszi.

— Tudod, néha az az érzésem, hogy a mama féltékenységből csinálja ezeket a jeleneteket. Meg van sértve, hogy benned jobban bizom ezen a világon, mint akár őbenne. Még most sem bírja elviselni a gondolatot, hogy a te feleséged vagyok, mert attól tart, hogy így lehetetlen egyáltalán az ő lányának is lennem.

Jól mulattak ezen.

Az asszony rámered a papírlapra, amilyen a férfi össze-vissza hieroglifákat, néha egy-egy számot firkál. Főlkapja és értetlenül nézi:

— Mi ez?

— Kiszámítottam a gyereket.

— Mit?!

— A gyereket, a doktornak van igazsága, kitűnő öreg háziorvosunknak.

— Próbáld értelmesen beszélni!... Mitéle igazsága van itt az öreg Stenznek?

— A multkor megmérte a vérnyomásomat, sürgősen leszállította a cigarettaadagomat a felére, a feketekávéját sem javallja, bort is kevesebbet. Hát mit akarsz...? Akár egy negyedik gyerek költsége is kikerül.

— O, ezért szerette az asszony határtalanul ezt az embert! Apró kényelmekről, jólétének külső jeleiről vidáman tudott lemondani és egyre vidámabb lett ezekben a lemondásokban.

Csöngették... Az asszony rémült, a férfi mulat.

— Emmi néni! — jelent be szívére szorított kézzel a fiatalasszony. A férfi gyorsan kitanítja:

— Várj, szívem! Allandóan bólogass, ötpercenként mondd, hogy „Igen, Emmi néni”. Ha ő azt akarja, hogy nem-et mondj, akkor mondj nem-et és Emmi néni minden ellenállása meg fog törni ellen nem állásodon.

Ezt az utolsó cífra szót meg is ismétli: „Ellen-nem-ál-lá-so-dón.”

— Ha te nem ellenkezel, akkor Emmi néni nek nincs ellenfele, ellenfél nélkül pedig nincs ütközlet. Remélem, logikus?

— És te mit fogsz csinálni? — riadozik a fiatalasszony. A férfi kedves cinizmussal felel:

— Én majd tovább mosolygok.

— És Emmi néni máris beszélgüldözött:

— Hallom, hallom gyerekek...! Jaj, rettenetes ez veletek. Élték, hallottok bele a világba, nem gondoltok semmire, hallom anyátoktól.

Az asszony szótfogadott az urának:

— Igenis, tetszett hallani, Emmi néni, tetszett hallani anyukától.

— És jód hallottam?

— Igenis, jól tetszett hallani.

A fiatalasszony feje úgy bólog, ahogy árut kínáló kirakatbábok feje szokott, még a fogai is ugyanolyan mosolyba foglalva, szeme is a vidám-

DIANA enyhülést hoz

ság önkívületében uszik, hogy „Ez az! Igenis. Ez az, ugy van!”

Emmi néni magához tér, gyanakodva néz az asszonyra... De mert annak arc kifejezése egyetlen tiszteletteljeség, nem mer félhorkanni. Sőt! Egészen szelid:

— Mi lesz veletek?

Az asszony most már nem állhatta meg, hogy — bár a tisztelet minden kifejezésével — de valahogy alattomosan oda ne mondja:

— Az uram épp most számította ki, hogy még egy negyedik gyermekünk is lehet.

Emmi néni fölgyrik, megragad kabátot, kalapot, amit alig néhány másodperccel előbb szót szét maga körül, retikült, zsebkendőt, megymást, az egész cók-mókot keblére öleli s már rohan is az ajtóhoz:

— Veletek nem lehet beszélni.

Az asszony vidám nevetéssel jön vissza az előszobából. A taktika remek volt. Feri bácsi is ezt kapja, ha meg mer jelenni a színen. Megjelent és megkapta...

Ezek a multba uniformizált lelkek, a jó ég tudja, micsoda értelmeikkel járják az életet. Olyanok, mint a régi házak: tiszteres biztonsággal épültek a mégis örökké reszketnek az összeomlástól. Sápítznak, riadoznak, de legnagyobb soppánkodásuk közben is megérezni róluk, hogy lezálább egy családiház tartozik hozzájuk, jó nagy kerttel, esetleg egy villa, elvitathatatlan biztos jövedelem, amelyet még a sirba is magukkal vinnének, mert Isten tudja, hátha ott is hasznát veszik! Egyetlen gondolat- és érzésformába uniformizálódtak: ők a „csak annak hiszek, amit látok” emberek. Irtóznak az élet minden változásától, háromnapos hideglelésben gyöttrődnek, ha vonatra kell ülniök, mert lám, a multkor is a Rocky Mountes fővárosban kisiklott egy gyors, huez ember meghalt. afa!...

Holtól jólleltek, kedvesek, csak szeretik az életet ütődés és surlódás nélkül, a lehető legvégső határig végigvinni. Megállni, szétnézni s esetleg más irányba csapni? Isten őrizz!... Ők mondják a legtöbbször, hogy gombház, ha leszakad, lesz más, de ha csak egy fületlen gombot is elvesztettek, kéneek visszafelé megtenni az azézt utat Stanci néniig, hogy hátha megtalálják. S még a legközelebbi Stanci néni-látogatásuk is, — félév múlva — figyelik az utat, mert mit lehet tudni!

Jöttek, még Feri bácsi után is sokan, néha hármasával és vitatkoztak, — az egy véleményen lévőek még egymás közt is — ijesztették a fiatalokat, aztán sűrűdöttem elrohogtak.

Amikor a lehető legutolsó is elment és emberi számítás szerint már senkit sem várhattak, az asszony szabadultan felsóhajtott:

— No most legalább békében maradunk addig.

— Addig!...

Kedvtelős borzongás fut át idegeiken, ravaszkodva mosolyognak, a kezüket dörzsölik, mintha azon mulatnának, milyen nagy színházat okoztak a családnak. Ebben a vidám borzongásban áll a következő heteket, hónapokat, mint akik hűvös,

* A szívburok, a szívbillentyűk, a szívizmok és a szívidegek megbetegedéseinek kezelésében a „Ferenc József” keserűvíz fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát.

hideg idegenségből fűtött, kedves otthonba lépnek, valahányezor a harmadik eszükbe jut.

Közben a család békülni kezd a „könnyelműekkel”...

Emmi néni csodaszép brüsszeli csipkekeszkezőt küld a fiatalasszonynak. Kisérő levelében csak annyit említ, hogy talán hasznát vehetik „annál az esetnél”... Oh, drága Emmi néni, annál az esetnél egészen más textiliáknak szokták hasznát venni. Effélét ír vissza köszönő levelében a fiatalasszony. Mire Emmi néni az esetet azóta is egyfolytában tárgyaló eszükbe családi körben újra kijelenti:

— Ezekkel nem lehet beszélni!

Nem... És nem is áll velük szóba senki. Levélbe állnak velük! Mert alighogy a brüsszeli csipkekeszkezőnek híre terjed, megjön Feri bácsi levele is, Napoleon burnószelencéjével együtt, amelyből a világverő a wagrami csata előtt szippantgatott. „Talán értékesítheted. Majd elküldöm az expertizát is...” Az expertizát, amely szerint Napoleon orra és a szelence tényleg egymás közelében tartózkodtak valamikor, eddig még senki sem látta. Feri bácsi öt forintért vette és száz pengőért sem adta volna már a szelencét. De hat most...?

— Majd Jánoska nőzija alá tartom, ha megszületik. Hátha olyan orra lesz tőle, mint Napoleonnak — forgatja ujjai közt az ajándékot a férfi, aztán kinálja az asszony felé: — Szagold csak Egészen Napoleon-illatú.

Nevetnek s leülnek levelet írni Feri bácsinak, hogy megfeddjék „könnyelműségéért”.

Jött a többi levél is. Egyik a másik után. Ugyhogy a békét teremtő diplomáciai üzenetváltás szinte maradék nélkül lebonyolódott — addig. Addig!

Az asszony egyre befelé fordulóbb mosollyal járt-kelt a lakásban s nem nélkülözött senkit. Még az anyját sem. Megszokta az ura mellett, hogy ne kapkodják támogató kezek után seha, semilyen körülmények között. Ez az esemény pedig egészen csak kettőjüké.

Szinte csak a legutolsó napon lettek egy kicsit idegesek egymásért. A férfi előtt megint felmered a természet esetleges váratlan támadásának a lehetősége, az asszony pedig az urát féltette. De ezek a félelmek csak pillanatokig tartottak. Hamar magukhoz tértek. Aztán rengeteg jövő csodát tudtak kiolvasni maguknak az ismeretlenség és sejtelmes várakozás homályából. Regények, hősi époszok íródtak idegeikre. Kötetekre menő történetek voltak már a Harmadikról, akivel pedig a teremtés csodáján kívül még semmi sem történt. De az ő lelkükben igen! Az ő lelkükben már hol hadak élén járt a harmadik, hol tudós laboratóriumok lombikjai fölé hajolva építette az emberiség jövőjét. Egyénisége volt már és teremtő ereje. Tőlük kapta. Még el sem kezdte földi életét s már megkapta. Ők tudják ezt! Ezt a csodálatos titkot.

A kis és nagy fehér ágy körül aztán már a család is eszteleni kezdte s nimbusz lett a „két könnyelműnek”.

Micsoda megrohanás következett! Az asszony anyja egész nap ide-odarahangált lakásba és a lánya betegágya között. Nyugodtan be lehetett volna állítani a Végtelen Idő ingorájának. Ha valaki nagyon fölé hajolt a Harmadiknak, felrántotta:

— Ne lehelj rá! Ennyit csak tudhatnál!

Ha a Harmadik a hangszálait edzette, mindenki az orvosért akart rohanni.

Mindenki törte a fejét, mire volna még szükség. Aztán előfordult, hogy egyszerre hárman is kijelentek ugyanazzal a holmival, — egyénenként és a szükséglet háromszorosával. Mentek a gyermek felé, mint azóta is minden gyermek felé, a Három Királyok bőkezűségével és gazdagságával. Mások ezek az emberek akár millió vagyonban is a szegénység érzésével és bizonytalankodásával forogtak volna, most senki sem tudott szegény lenni, senki sem aggdótt a maga holnapjáért. Itt a Holnap a kis fehér bölcseben. Van az Élet és annál több nem is kell!

Feri bácsi az aranyóráját tartja az ujjazúllott füléhez:

— Még nem hallja — aggdóskodik nagy figyelemmel, aztán az órát láncostul a polyába dugja s részöl a Harmadikra: — Majd, ha már hallod is és le is tudod olvasni, hány óra, akkor a tiéd lehet. Addig majd apád vigyáz rá.

— De Feri bácsi!

— Semmi Feri bácsi! Ti ezt a dolgot nem értitek. Honnan vegyen ez majd megbízható órát, amikor ma már nem gyártanak ilyet? Ez még a régi, jó világból való!

Ime a magyarázat, hogy odaadja... A többiek is mind rálécsölnek valamit a szülőkre, hogy viseljék gondját addig.

Asszony és férfi egymásra nevetnek:

— És még mi vagyunk a könnyelműek!

A könnyelműek ott ültek, álltak körben valamennyien, ott voltak elragadtatott derűvel, külön történetül őrizték meg maguknak a Harmadik minden mozdulatát, a könnyelműek mind, egy váratlan gazdagodás érzésével.

AZ EMBER

Irla:
JABLONKAY ISTVÁN

Régóta kíváncsi már a vágy, tudni mi az ember? Tudni, hogy mi is vagyok én tulajdonképpen? Nem filozófiai definíciót keresem. Engem az élet valósága, a tények a maguk robusztus és kíméletlen valóságukban érdekelték. Nem spekulálni akartam, hanem látni, hallani, érezni, tapasztalni, felfogni mindent, ami körülöttem van — s így kapni választ a nagy kérdésre.

S mivel a valóság, a realitás érdekelt, elindultam a természettudományok útján a problémám felé.

A természettudományok útjai nagyszerűek. Tökéletes rend, áttekinthetőség mindenütt. Be lehet kapcsolni a legnagyobb sebességet s úgy száguldani végig rajtuk, iszonyú tempóban. Veszély nincsen, hirtelen kanyarulatok, váratlan kereszteszűrésnek nincsenek. Egy-kettőre beszánguldtam az egészséget s megálltam. Még zúgott a fejem a nagy rohadástól, még szédültem a pillanatonkénti változó képektől, de már láttam s kezdtem kibontakozni előttem az eredmény. A probléma meg volt oldva. Semmi kétség, hiszen itt olyan megbízható rend van; itt ki van zárva minden kisiklás, itt tévedés nem lehet. S a megoldás is olyan természetes, olyan magától értetődő, mint ezen a tökéletesen kiépített területen minden. Hiszen a lényeg mindenütt ugyanaz. Az amoebától az emberig. Az élethez mindenütt oxidálódó anyag és oxigén kell. Az oxigénben benne élünk, az oxidálódó anyag a testünk maga. Az égés által elhasznált oxidált anyagot pótolni kell. Táplálkozunk. Az oxidálódó, de viszont önmagát regeneráló gép lassan elkopik, használhatatlanná válik. De előbb gondoskodik arról, hogy legyen helyette másik... Így van ez mindenütt, az amoebától az emberig.

Megszűnt a lázas kutatás, megdült a gép s dermedt, kínos csend lett urrá bennem. Hát igen. Az ember állat. Semmi több. Nincs tovább. Ez olyan világos, mint az egyszeregy, még csak kétségbe sem lehet vonni. S akkor úgy éreztem magamat, mintha fejbe vertek volna. Fejbe ütött a kíméletlen, rideg valóság.

*

De az állat élni akar mindenáron. Ha leteperik, újra felkel s tovább harcol. Engem leteperet a természettudományok kegyetlen igazsága. De élni akartam, hát továbbkutattam — s megindultam a történelem útján. S bár a történelem útjai nem olyan rendezett szép utak, mint a természettudományoké, mégis úgy éreztem, hogy célohoz közelebb jutottam. Hiszen engem csak az ember érdekelt. Csak azt akartam tudni, hogy mi az ember? A természettudományokban pedig az ember csak egy kis pont. Egy a sok közül. A történelemben azonban az ember minden — s minden az ember. Szép a természettudományok racionális világa, ahol mindent matematikai pontossággal előre ki lehet számítani, de a történelem világa, ahol minduntalan irracionális, előre nem sejtett tényezőkre bukkanunk, nekem még szebb volt, mert emberibb s közelebb hozott a nagy problémához.

Itt már nincsenek jól kiépített utak, sokszor zsákutcákba jut az ember, sokszor nem tudja, hogy merre menjen, eltéved, újra indul, küszködik — s a végén megáll, visszanéz s valami áhítatos, meghatót csodálkozással mondja magában: milyen furcsa állat is az ember!

Mert a többi állat mind csak élni akar. Az ember pedig az életen túl, az életen felül is mindig akar valamit. Neki sohasem elég az élet maga. Ő mindig valami mást is akar, sőt sokszor csak a mást akarja, az élet maga már nem is kell neki. Az életét odadobja valami másért, mert neki nem az élet a legfontosabb. Dehát akkor mi? Mi fontosabb az embernek az életénél? Erre nem ad feleletet a történelem, illetve ad, de sokfelét, nem lehet kiigazodni rajta. Mert egyszer az Isten a fontos, máskor a haza. Van úgy, hogy a becsület, a szép vagy az igazság ragadja el áldozatul az életet. Van ugyanis, hogy egy ragyogó, kiváló ember dicsősége kedvéért százan és ezren dobják el az éle-

tüket. S az utókor nem azokat csodálja, akik az életüket tudták feláldozni egy másik ember dicsőségeért, hanem azt, aki mások élete árán jutott a dicsőség polcára... Csodálatos, furcsa állat az ember!

Mert a többi állat mind csak élni akar. Az ember pedig az életen túl, az életen felül is mindig akar valamit. Neki sohasem elég az élet maga. Ő mindig valami mást is akar, sőt sokszor csak a mást akarja, az élet maga már nem is kell neki. Az életét odadobja valami másért, mert neki nem az élet a legfontosabb. Dehát akkor mi? Mi fontosabb az embernek az életénél? Erre nem ad feleletet a történelem, illetve ad, de sokfelét, nem lehet kiigazodni rajta. Mert egyszer az Isten a fontos, máskor a haza. Van úgy, hogy a becsület, a szép vagy az igazság ragadja el áldozatul az életet. Van ugyanis, hogy egy ragyogó, kiváló ember dicsősége kedvéért százan és ezren dobják el az életüket, S az utókor nem azokat csodálja, akik az életüket tudták feláldozni egy másik ember dicsőségeért, hanem azt, aki mások élete árán jutott a dicsőség polcára... Csodálatos, furcsa állat az ember!

A történelem tanulmányozása sem vezetett tehát célhoz. A nagy kérdőjel továbbra is ott lebegett előttem. Anyit már láttam, hogy az ember egészen más valami, mint az állatok. De az ellentétes vágyaknak és céloknak olyan kimeríthetetlen tarka sorozatát produkálta a történelmi évezredek alatt, hogy a végén mind türelmellenébül dörömbölt bennem a kérdés, mikor jön már valami megnyugvás, egy állomás az eszmék, a vágyak örök forgásában.

S akkor egy napon, mikor már úgy éreztem, hogy minden erőlködésem hiábavaló, hogy minél inkább keresem a problémámra a választ, annál messzebb jutok tőle; mikor már a kétségbeesés kezdett úrrá lenni rajtam s úgy éreztem, hogy bele kell fulladnom a tudományok által adott gondolatengerbe, amelyben nincs egyetlen kis sziget sem, ahol a bizonyosság érzésével megpihenhetnék, akkor egyszerre rádőbentem arra, hogy én tulajdonképpen egészen rossz úton indultam el. Hiszen én azt akartam tudni, hogy mi az ember. S ahelyett, hogy a legrövidebb utat választottam volna s önmagamaj kezdtem volna vizsgálni, szétforgácsoltam magamat a körülöttem levő világ ezerszínű arcának a tanulmányozásával. Néztam, hogy mi az ember, mint az élők világának egyik tagja. Néztam, hogy mi az ember, mint a földön lefolyó események örök mozgatója. Csak azt nem néztam, hogy mi vagyok én.

A SZÉL BESZÉL

A hajam szél cibálja meg,
utánam fut, előbem áll,
messziről érzem illatát
ha vár.

Mert illatot hord mind a szél,
felezívja sorsok illatát,
néha magamra ismerék
és néha rád.

Tudom, hogy port seper, e fel,
vagy fenyőerdőn át rohant?
A szélben ott a táj, a fény,
a hang.

Ha rámsúhan s mellemhez ér
tudom, hogy lelked mit üzent?
Zúgni kezű e bennem a vér,
vagy mélyebb lesz a csend?

Tudom, ha Isten rámtékit,
— a szél is égi üzenet, —
s tudom, mikor lesznek megint
veled?

Tudom, ha vad vihar süvölt,
ha fákat tör s gátakat old,
Isten elfordult s lelked is
elbujdokolt...

Tudom, ha édes, zöld szelek
s halk illatok nesze vesz el,
— hozzám boldog lelked lebeg
s enyém lesz.

HUZELLA ÜDÜN

SPORTVONAT BUDAPESTRE

utlevél és vizum nélkül

csak személyazonossági igazolvánnyal!

Oradeáról indul augusztus 10. délelőtt
Budapestre érkezik augusztus 10. este
Budapestről visszaindul augusztus 16. reggel
Oradeára érkezik augusztus 16. délután

Részvételi díj:

lei 1800.-

oda-vissza

A budapesti szálloda és kirándolások költsége leiben fizethető!

Jelentkezni lehet augusztus 2. estig

România-Révész

Menetjegyirodában

Oradea. Bdul Regele Ferdinand 4.

Telefon: 12-12.

S mikor a könyveket félretéve, csendben magamba merülve kezdtem a válaszra várni, felszállt előttem az a hirtelen gondolat, hogy én nem az az emberi test vagyok, akit, ha a tükör előtt állok, magammal szemben látok. Az csak a testem. „Az én testem.” De ami az enyém, az nem én vagyok. Mert én egy állandó, folyamatos öntudatalany vagyok s ebben az öntudatfolyamban ezer érzés, vagy gondolat kavarg, amelyek azonban mind az én érzéseim, az én vágyaim, az én gondolataim. Nélkülöm ezek nem is létezhetnének s én sem ezek nélkül.

De ezeknek az érzéseknek, vágyaknak, gondolatoknak csak igen kis részben van köze a testhez. Hiszen az éhség, a szomjúság, a szerelem sok vágyunk és gondolatunk a megindulástól, de ha mindazt a lelki tartalmat, ami bennünk él és ami ezektől független, kitörölnénk a lelkünkéből, akkor bizony nagyon-nagyon szegényes, szürke, szomorú kis világ maradna csak meg belőle.

Hacsak a testvégya volna a mi vágyunk és csak a test célja a mi célunk...

Miért hajszolnák akkor a tudást az emberiség legjobbjai? Miért görnyednének a poros könyvtárakban, hogy feltárják a múltat vagy a laboratóriumokban, hogy feltárják a természet titkait? Miért írnanak drámákat és operákat, költeményeket és szimfóniákat, miért festenek, miért csinálnának szobrokat és miért építenének olyan lélekzetelállítóan, olyan lenyűgözően szép, hatalmas dómokat?

Akkor miért volna önfeláldozó jószág? Miért volna becsület, igazságérzet? Akkor miért segítenének egymáson, miért szeretnének egy mást? És miért imádkoznánk?

Nem. Ha igazán őszinték és előítéletektől mentesek akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy az ember több, sokkal-sokkal több ennél. Ha az emberiség történelmét logikusnak és nem beteges elfajulások sorozatának akarjuk tekinteni s ha a saját lelkükbe nézve ott nem igyekezünk mindent eltorzítva félremagyarázni, akkor tisztán kell látnunk a megoldást.

Ez a megoldás pedig felemelő és megnyugtató. Mert e szerint az ember egy magasabbrendű, tisztultabb, szebb világnak, a szellemi világnak a tagja s a földi, az anyagi világhoz csak annyi köze van, hogy átmenetileg a testhez lévén kötve, a testbe lévén zárva, bizonyos fokig alkalmazkodni kénytelen a test céljaihoz is.

Ezért a vágyak és célok örök küzdelme, örök kavargása. Ezért a sok ellentét, ezért nincs soha megnyugvás. Hiszen két világ harcol és birkózik mibennünk.

Ezért olyan szép és ezért olyan nehéz embernek lenni...

Szociális és kultúrmunka a nagyváradai Katalin telepen

Emberek a társadalmi szolgálat első vonalában

Nagyvárad, július hó.

A világháborút követő években a város körül gombamódra szaporodtak el a különböző telepek, amiket később csoportosítottak, rendeztek és így alakultak ki a Katalin-, az Össi-, a Szent József-, Szent Erzsébet- és Szent Antal-telepek.

Perzselő napsütésben indultunk el a városhoz legközelebb fekvő Katalin-telepre. A járhatatlan telepi utak borzalmas és szinte életveszélyes állapotáról nem lehet elég részletesen beszámolni. Utközben a telep történetéről érdeklődtem a városrész nemesszivű és áldozatkész lelkészeitől G ampe Károlytól, aki a következőket mondotta:

— Néhány évvel ezelőtt a Katalin-telep még sivatag, elhagyott terület volt. Főképpen szegény emberek lakták és magukra hagyott, gondozatlan gyermekek ógyelegtek az utcákon. 1928 május hó 9-én egy úresen álló börgyár kerítése mellett csemettyű szólalt meg. Különös és szokatlan hang volt ez, abban a városrészben, ahol a hétköznapi élet és a kenyéért való küzdelem zaján kívül más hangot alig hallottak az emberek. Ezt a csemettyűt a nagyváradai Szent Vince-intézet kedves nővérei szeláttatták meg. A fáradt, anyagi gondokkal küzdő polgárok felfigyeltek a hívó hangra. Gyülekeztek a nővérek körül, akik jóságáról, szeretetről beszéltek nekik.

A reakövetkező hetekben egyre többen gyülekeztek a csemettyű hangjára és a Szent Vince-zárda egyik lelkes és önzetlen kedves nővére: Héreghy Narcissa kezdeményezésére gyűjtés indult, kisebb ház megvásárlására, hogy csős idő alkalmával is tarthassanak oktatást és litániát.

Annakidején Mayer Antal apostoli kormányzó adakozása révén megvásárolták a Varsó-utca 43. számú házat és két éven keresztül ebben a házban tartották az istentiszteletet és ugyanitt napközi otthont is létesítettek, ahol naponta hatvan kisgyermekkel foglalkoztak a kedves nővérek és vallásukülönbég nélkül naponta 50–60 szegénynek adtak ebédet.

A Katalin-telepi otthon

— Később — folytatta G ampe Károly lelkész — amikor a telep fejlődött és az apró házacska mellett szebbnél-szebb egészséges és modern családi házak épültek, a lakossága sűrűsödött, megindult az általános óhaj, hogy a telepen vallási és kulturális célra otthont építsenek. Kőszegi Mayer Antal preláthus-kanonok, akkori apostoli kormányzó és Gresinszky Antal nagyprépost jóvoltából felépült a Katalin-telepi Otthon szép és modern épülete, amely a József lakosainak központja lett. A tágas, színpaddal ellátott kulturális nagyteremben gyülekeztek a telep lakosai és a lefolyt évek alatt számtalan kulturális előadást rendeztek. A telep lelkes műkedvelői hangulata és színvonalos előadásaikkal hozták közelebb az embereket. Hervadhatalan érdemeiket szerezték a kulturális élet és az otthon vezetése körül. A kurátni András vasuti tisztviselő, az Otthon volt világi elnöke és a lelkes adakozó-

sal, önzetlenül dolgozó, széleslátókörű jelenlegi elnök: Fábrián József nyugalmazott postafőtiszt. Méltó segítőtársai voltak a telep mindenkori lelki és világi vezetőinek: Farkas Mihály, Szabó Béla, ifj. Fábrián József, Szabó Sándor és Deák Albert, akik lelkes szorgalommal, teljesen önzetlenül dolgoztak a nemes ügy érdekében.

A Katalin-telepi templom

Alig fejezte be érdekes ismertetését G ampe Károly lelkész, már feltűnt a szép ó-roman stílusban épült templom karcsu tornya, amelynek az alapkövét 1933 augusztus 4-én tették le.

A modern templomot Krause Fivadar műépítész, okleveles mérnök terve szerint Papp Ferenc és Morgos József ismert nagyváradai építésszek építették. A templom falai kék és fehér színben pompáznak az égető napsütésben. Belépve a templomban lenyűgöző látvány tárul a szemléis elé. A modern vonalú, egyszerű szépségű templom izlées és szép berendezése marasztalóan hat az áhítatos lélekre. A templom mennyezete hófehér, oldalfalai égszínkék, oszlopai ezüstszürkék. Csillárok helyett: fehér üveggömbök borítják a villanykörtéket.

A főoltár feletti művészi Mária szobrot Münchenből hozták a Szent Vince-intézet kedves nővérei. A szép szobor körül egyszerűségben ragadó lilomdísz pompázik. A főoltár alatt nyugszik a templom aldottemlékü alapítója Zelenka János pápai preláthus, apátkanonok. A jóságos szivű főpap, aki állandóan békés támogatója volt a Katalin-telepi katolikus mozgalomnak, megérve az idők szavát, elhatározta, hogy vasísiéje emlékére templomot épít a Katalin-telepen. Hatalmas ószeg azományozásava: lehetvé tette, hogy a templom felépülhessen, je már nem érte meg a templom felszentelése, 1934 december 8-án meghalt. A kívánságához híven a templom szentélye alatti kriptában helyezték örök nyugalomra. A főoltár előtt hatalmas márványtáblába vésték az alapító nevét, címeit és a márványlapon naponta friss virágok hirdetik a hálásan emlékező kegyeletet.

Az oldaloltárok remekbe készült Szent József és Boldog Katalin szobrait Szabó József, ardiészerte ismert szobrászművészünk faragta. A szobrok finom vonalai, a rajok élőmlő szépség tanúsítják, hogy a fiatal művész itt is mesteri munkát alkotott. Ugyancsak ő készítette a gépzmunkákat és az új kőfeszületet is.

Az oltárok fafaragásait Gladitz László készítette. A lehetfinom munka Gladitz mester kiforrott művészi tehetségéről tanuskodik.

Említésre méltó művészi munka a főoltár ezüst szentségháza is. Nagy kórus, két akrestye egészítik ki a modern izléesel felépített és berendezett templomot, amelyet 1935 december 8-án szentelt fel Fiedler István megyéspüspök, aki a bökézü adakozása folytán befejezheték az építést.

Kultúrélet a telepen

Alig néhány lépésre a templomtól áll a kulturház és a napközi otthon. A kulturház szép nagy terem, színpaddal, öitözö szobakkal, nagy előcsarnokkal. A nagyteremben szórakozásokat, kulturális előadásokat rendeznek. Fábrián József, a kulturház elnöke nagy hozzáértéssel és szorgalommal dolgozik a fiatalság szellemi fejlődéséért, mint az anyagi jóléért. A kulturház állásnéküli tagjait szívesen segíti álláshoz és eljár érdekükben. G ampe Károly lelkész áterezve a mai fiatalok sajtáságos helyzetét, ószinte megértéssel vezeti a reábizott lelkeket és nemesik lelkésze a telepnek, de igazí vezetője híveinek ugy társadalmi, mint gazdasági téren is. G ampe Károly szorgalmas, társadalomszervző munkájában méltó segítőegre talált ifj. Fábrián József, Farkas Mihály, Szabó Sándor, Deák Albert és Szabó Béla. — A Kulturház vezetőtagjainak szeméiyében, akik a legnagyobb odaadással és szorgalommal dolgoznak a telep kultúrszínvonalának emelésében.

A lefolyt évek alatt számtalan szindurabot adtak elő a telep kütünö műkedvelői és több esetben kaptak megbívatást testvér kulturházaktól.

A napközi otthonban lelkes szorgalommal dolgoznak a kedves nővérek és gondját viselik a reájuk bízott kisedeknek. Héreghy Narcissa nővér, akinek elgondolása folytán született meg a telepi katolikus mozgalom, buzgó igyekezettel vezeti a napközi otthont és az ő vállára nehezedik a gyerekek élelmezésének gondja is.

A karcsu tornyu templomban, azon a helyen, ahol néhány évvel ezelőtt csemettyűk szólaltak meg, most a nagyváradai csemettyűk szólnak.

VIDOSITS GYULA

BÉLYEGROVAT

A bélyeggyűjtők örömeire ismét két szép új bélyeg jelent meg a világpiacon. Az egyik hollandiai jubiláris bélyeg, amely az 1200 év előtt elhalt Willibrord püspök emlékére készült. A másik érdekes új bélyeg a régi Csehszlovákia átmeneti bélyeg, u. i. a régi országnéven keresztülnyomták két nyelven Cseh- és Morvaország felírását. Ilyen felülnyomott bélyegek készültek Hlinka páter arcképével is.

Sztratoszféra a bélyegen. A szovjet-orosz posta bocsátotta ki a fenti bélyeg, amely az emlékezetes 19000 méter magas sztratoszféra repülő emlékére készült. Európába kevés ilyen bélyeg jut el s ezért a bélyeggyűjtők meglehetősen keresik.

Belgiumban erélyes küzdelem folyik a tuberkulózis ellen. Ennek érdekében művészi propagandabélyegyet bocsátott ki a belga posta és a bélyeggyűjtők nagyban keresik a szép új bélyegeket.

LÓTH TIHAMÉR:

ÖSSZEGYŰJTÖTT MŰVEI

22 KÖTETBEN

Dús aranvázásu,

erészvásznonkötésben ára 4400 L.

A nemrég elhunyt kiváló szónok és ragyogótollú író 25 esztendő munkásságának minden irodalmi értéke együtt van e sorozatban.

A hatalmas mű megrendelhető havirendeltetésre is. Kézpénz fizetés esetén nagy százalék kedvezmény.

Szent István Társulat kiadása. Beszerezhető kiadóhivatalunk után.

Májusi cseresznye

Irta: Marjalaky Tibor

Hát hiába, már ez így volt. Kelemen János, a „Farkas és társa” szövetnagykereskedés kiszáradt és megállapította saját-magáról, hogy szerelmes. Mégpedig ahogyan szokták mondani: fülleg szerelmes. Ez még nem lett volna magábanvéve valami katasztrófális dolog, mert — ugyebár — a szerelem az olyan valami, ami szívvidító és kellemes az ilyen huszonöt éves fiatalemberekre, — természetesen abban az esetben, ha szerelmüket viszonzják. No mert azt azután szörnyű még elképzelni is, hogy egy hónalobogó szív hiába lángolódjon és hiába oméssze magát...

Márpedig akármilyen rettenetes dolog is az a megnehallgatott, viszonzatlan és egyoldalú szerelem, a mi Kelemen János barátunk a május esti holdvilágos járványnak éppen ezt a válfaját bírta magára szedni.

Emésztette is a hiába lobogó tűz barátunkat. Mintha veder vízzel öntötték volna nyakon minden reggel, úgy hatott rá Ilucinak, a pénztároskisasszonynak a köszönése. Jónapot, ennyi volt az egész válasz a forró „kisztihandjára”. Ez a jónapot járt ki neki reggel, délből és este — és még akkor is, ha véletlenül a korzón elmentek egymás mellett. Pedig János az utcán szinte a földig emelte kalapját és olyan eszedő tekintetet vetett Ilucira, legalább egy bátorító mosolyért, hogy ilyen tekintettel bátran indulhatott volna el tűzkárosultak javára gyűjteni... Nem bírta megérteni és nem akart belenyugodni abba, hogy ő csak ilyen szürke „jónapot” maradjon Iluci előtt...

Estéknél hoeszasan el-el merengett a minden szerelmesek tanácsadóját, a teliholdat bámulva. És terveket kovácsolt.

— Odamegyek hozzá az üzletben és csöndesen, hogy senki meg ne hallja, halkán annyit mondom neki: szeretem Iluci!

— Levelet írok neki. Megírom, hogy nincs annyi csillag az égen, virág a réten, ahányszor naponta rá gondolok. Megírom, hogy imádom tengerkék szemét és az aranyalagvetekedő szőke hajának minden szálát...

— Vagy az utcán egyszerűen hozzálépek: Csak egy szót, egyetlen igét hadd mondjak magának: szeretem...

Ilyen terveket dolgozott ki a mi egyetlen János barátunk a holddal való csöndes egyedül-lété közepett. Azonban a tervek csak tervek maradtak... mert amikor hangos robajjal föl-szaladt az üzlet redőnye és reggeli frissességében belibegett minden álmának vágya, odadobva Jánosnap a jónapotot — egyszerre inába szállott a bátorsága és gyönyörűen fölépített tervei mint álompaloták, úgy omlottak össze.

Hát ez sehogyan sem volt így jó. Ezt szerény-ségünkön kívül megállapította János is napközben nem egyszer, amikor a pénztárnál túl szőkehajú márványszobor felé pillantott. És jaj, hány centiméterrel megkároslotta a negyven esztendővel ezelőtt alapított „Farkas és társát”... Hogy a csudába ne mérte volna el a szövetet, amikor az ő egyetlen szerelme a legidősebb segéddel — aki már szinte beltagnak számított a cégnél — a leg-megértőbb pillantásokat és apró mosolyocskákat váltotta. Az ilyenmit bizony nagyon nehéz ám egy-két centiméter elérése nélkül végignézni...

Kelemen János már odajutott, hogy félteni kezdte saját magát. És erre meg volt minden oka. Hány és hány esetet olvasott nemcsak a tarka-fedelű regényekben, hanem a napilapok hasábjain is, hogy reménytelen szerelmesek zsíroszódát, lúgkóoldatot, vagy patkánymérget ittak. Vagy fölakaestették magukat. Olyan is volt, aki nem bírta bánatát és belevetette magát a Körösbe, golyóit röptette koponyájába. Szomorú halál-nemek — állapította meg János és mivel nem akarta magát sem megmérgezzék patkányok sor-sára juttatni, sem azt nem akarta, hogy talpa alatt fujdogáljon a szél és golyó által ütött lyuk ékesítse halántékát, — hát elhatározta, hogy csakazértis dűlőre viszi a dolgot — és nem fog kapkodni. Nyugodt lesz.

Régi terveit elvetette. Nem fog ajtó-sul rontani a szobába. Apró figyelmeségekkel, parányi semmisségekkel látszó udvariaságokkal magához melegíti azt a köcsöví leányzót — és csak amikor teljes lesz a bizalom, akkor áll elébe komoly és férfias vallomással... És elhatározza, hogy a „jónapotokat” elereszti egyelőre a füléhez rakott ceruza mellett...

Aki ismerte Jánost — és mi bátran mondhatjuk, hogy eléggé ismertük — az tudta, hogy ez a terv is teljes kudarccal fog végződni... Azonban ne legyünk ünneprontók és ne vágjunk az események elébe...

... A nagy elhatározást követő napon délután nyitás előtt a mi János barátunk kicsit korán érkezett és hogy a hátralevő negyedórás-kát eltöltse, a szemben levő üzlet kirakatai előtt sétálgatott és szakértő szemmel bírálta a kirakott árukat. Egyszerre az egyik gyümölcsár-üzlet kirakataiból valami a szemébe piroslott. Talán az Iluci cseresznye piros ajkait juttatta eszébe a kedvesen mosolygó májusi újdonság. Kelemen

Itazzék

Németországba

60% vasuti kedvezmény

KÖNYVITÉSEK A MÁRKABESZERZÉSNEK

Ilyen olcsó az egyéni utazások vasuti költsége

1. București — Budapest — Wien — Salzburg — Innsbruck — München — Augsburg — Nürnberg — Passau — Wien — Budapest — București.
2 oszt. kb. Lei 7.000. — 3 oszt. kb. Lei 4.750

2. București — Budapest — Wien — Salzburg — München — Nürnberg — Frankfurt — Mainz — Köln — Hannover — Berlin — Breslau — Cernăuți — București.
2 oszt. kb. Lei 7.600. — 3 oszt. kb. Lei 5.100

3. București — Cernăuți — Breslau — Berlin — Hamburg — Bremen — Hannover — Braunschweig — Leipzig — Dresden — Breslau — Cernăuți — București.
2 oszt. kb. Lei 6.700. — 3 oszt. kb. Lei 4.450

Felvilágosítással és prospektussal szolgál minden utazási iroda és az
OFICIUL TURISTIC GERMAN
BUCUREȘTI - CALEA VICTORIEI Nr. 114

úr a kirakat előtt felejtette magát és egyre a mesésen csomóbarakott és madzagrafűzött cseresznyét nézte szinte megigézve. Az estéi alhatározása járt az eszébe... Apróságok... Mi lenne, ha Ilucit meglepné a tavasz első gyümölcseivel és néhány kis csomó cseresznyét venne neki ajándékba? Nem volna szíve visszautasítani ezeket a mosolygó szemecskéket — és ebből a figyelmeségből észrevenné, hogy Kelemen János nemcsak

egy egyszerű „jónapot”, hanem egy szerelmes fiatalember, akinek Iluciért dobogó szív lüktet kebelében... A toronyóra mutatója közelébe, a három órához. Kelemen kivette patkópénztárcáját, kinyitotta, belenézett, majd visszarakta zsebébe és belépett a gyümölcsüzletbe... És amikor kijött, mint hímes tojást, úgy tartotta kezében a kis papírcsokót. Hiába, ha Iluci érték volt benne. Olyan nagy érték, amin Ilucinak talán a szerelmét fogja megvásárolni...

Eppen nyitottak, amikor az üzletükhöz ért. Iluci még nem érkezett meg. Kelemen a pult fiókjába rejtette a drága kis csomagot és a délelőtti kitergetett szövetek összegöngyöltéséhez látott hozzá.

— Rám fog mosolyogni — amikor kibontja, a zacskót... és talán azt fogja mondani: Köszönöm Kelemen úr! vagy: Köszönöm Jani! — és talán a fülére akasztja fülbevalónak a cseresznyét, mint a gyermekek szokták?... És észrevesz engemet is... kezét nyújt, mint az első segédnek — és mosolyogni fog reám...

Igy fűzte reményteljes gondolatait egymáshoz János barátunk, amikor egyszerre betoppant Iluci.

Kelemen éppen végzett a szövettel és szerencsére a pénztár háttamögött levő polcra kellett beraknia a véget. Hóna alatt a szövettel használva a pillanatot, amikor senki sem néz arra odalépett Ilucihoz.

— Kezét csókolom, kisztihand, ha nem haragszik meg, ezt magácskának hoztam — mondotta remegő, suttogó hangon és Iluci elé, az asztalra tette a csomagot.

Iluci csodálkozva nézett végig Kelemenre, mintha most látná először életében, azután minden kíváncsiság nélkül kibontotta a csomagot.

— Cseresznye?... De kár, hogy nem ehetem belőle, diétázom — mondotta és visszanyújtotta a zacskót Jánosnak...

Kelemen körül forogni kezdett a világ és a következő pillanatban ajultan zuhant a földre...

*

Két esztendeje történt az eset, ha jól emlékszem. Jánosnak az egyik barátja mesélte el az egészet. Kelemen azóta kilépett a „Farkas és társától” és meg is nősült. Nem Ilucit vette el. De mint hallok a tavasszal megülttotta a feleségének, hogy cseresznyét főzzen be télire. A menyecske csodálkozott férjének ezen a kíváncsán... én azonban nem.

ÉDES TESTVÉR

Édes testvérem, mondd, hová rohansz?

Ijju vagy, iriss, titáni;

szemedben turcsa fény:

„mindent kívánni

és elérni!”

— mondd s kezed már képzeltesben

gátat dönt és fákat csavar,

Hamar, hamar!

„Huszadik század! — Ős tradíciók.

lim-lommal telt fiók...

pár ócska frázis... megkopott mese

nem, nem kell semmi se!

Hazug, rideg, rút, régi szók...

tisztaság... vak fogalmak!

Most rombolunk! Ágyukkal mind a falnak!”

Testvérem, fárszt... új, sok és nehéz...

— Gyerek vagy még, bolond gyerekbeszéd!

Anyád kezét

keresd, hogy visszatérhess!

...Kérő szóm egyre halkabb...

„Ej, régi lom-fogalmak” —

kong szívemen a hangod;

s mint tűzpiros harangot

verí földre a rémület s a kétség.

Édes testvérem, szánlak, féltelek...

segítség, jaj, segítség!

Szívemnek szava sincsen,

bénit száz bús bilincsem.

Krisztust szeretném hívni, hogy segítsen.

CSELENY ÉVA

Asszonyok dolga

A turbán és egyéb apróságok

Ujabb ragály ütött ki divatorságban! A turbán.

Howy hol van divatorság? Hát mindenütt, ahol öltözni szerető szép nők laknak. Mivel pedig ilyenfajta teremtvény rendkívül sok nyüzsgő a földtekén, ezért mindenütt kiütött a ragály: Párizsban, Londonban, Amerikában, a világ minden gyarmatának nagy városaiban. A nők először gondosan barnára süttek arcbrüket, ezután elmennek a kalaposhoz és nagy műgonddal kiválasztanak maguknak egy turbánt. Van sportturbán, délelőtti, délutáni, sőt estélyi turbán is. Maga a turbán az arabok fejrevalóján alapszik, de lényege a vállra hosszan leomló fátyol, melyet lehet kibégetni, megkötni és sál gyanánt nyakba vetni is. Színe lehet kék, lila, vörös, natur-szín, — de legtöbbször fehér. A fehérenél is fehérebb, hogy minél jobban elüssön a barna arctól. Anyaga túll-jersey, trikó,

georgette vagy egyéb puha és simulekony kelme. Egy-kettőre elterjedt, de joggal, mert előnyös és nagyon dekoratív.

A második nagy divatcikk a parafatalpú szandál. Kék, fehér, vörös, mustárszín bőrök különböző összeállításából készülnek, legtöbbszörre orr és oldalrész nélkül. Könnyűek, csinosak, újszerűek. Különösen ajánlatosak alacsony hölgyeknek, mivel a vastag parafa-talp jótékonyan magasít.

Könnyű szövet és kizikötés összedolgozása nagy divat. Láttunk járadtrózsaszín szövetszoknyát, melyhez sötétkék, magasnyakú és rövidujjú pullover volt hozzádolgozva. A pullover zsebei a szoknya szövetéből valók és a magas nyak széle is ezzel a rózsaszínnel van vékony csikban beszegve.

Virágápolás:

Az „erica” szobában is, kertben is szépen virágzik

A Tátrát és az Alpokat járó turisták kedvenc növénye az apró, halvány rózsaszín, vagy lilás virágú erica, de szívesen látott növény a kertben, vagy pedig cserépben is, mert számos fajta télen is virágoztatható. A növénytudomány körülbelül ötszáz fajt és változatot ismer. Különösen Dél-Afrika rendkívül gazdag az erica-félékben és ott néhol hatalmas területeket nő be és sűrű bozótot alkot ez az érdekes, bokros növény, keskeny örököző levelű növény. Teteszetős növényen kívül elsősorban a virág alakja, elhelyezkedése és színe az, ami a virágkedvelők csodálatát magára vonja. Van olyan erica, amelynek virága csöves, tányéros, korsószerű, vagy esengetyű formájú, van olyan is, amely rózsaszínű és sűrűn borítja be a vékonyka szárat. Apró virágai füzéresen, bugásan, vagy csokrosan helyezkednek el a meredt, néha pedig elterülő száron. A virág színe a legtöbb esetben piros, de ennek minden árnyalatában előfordul, néha fehér, vagy pedig sárgás és sokszor viaszszínű, vagy pedig ragadós lepedék vonja be a virágot. Főképpen változatossága miatt szeretik. A nagy kerítészetek üvegházai-ban pompás erica fajták találhatók. A családi kertekben és a lakásokban tenyésztése azonban ritkán sikerül, mert tenyésztése körülményes és gondozása, megápolása is nagy figyelmet kíván.

Az erica sikeres tenyésztésének legelső feltétele a megfelelő föld. Homokosmeszes hangaföldet, tehát olyan erdei földet kíván, amelyben a hanganövény az Erica vulgaris el és

díszlik. Más földben meg sem ered a növény. A talajon kívül az öntözésen mulik a tenyésztés sikere. Talán egyik növényenél sem kell ügyelni annyira a megfelelő öntözésre, mint az ericánál. Az időjárásához mérten naponta háromszor, sőt négyszer is kell öntözni. A növény menthetetlenül kivesz, ha földjét csak egyszer is szárazon hagyjuk. Ha talaja kiszárad, apró tüleveleit elhullatja és többé ki sem hajt. A legtöbb esetben, vagy cserépben nevelt ericafajta nálunk ritkán hoz magot s ezért arra vagyunk utalva, hogy eredeti termőhelyéről, idegen égvöl alól szerezzük be a magot, amelynek pedig az a hátránya, hogy nálunk sohasem kel ki tökéletesen. Az erica-fajok közül csak néhány tel ki a szabadban, így például az Erica herbacea, illetve carnea, amely különösen sziklakertekben díszlik nagyszerűen. A legtöbb hangacserjét csak cserépben ajánlatos tenyészteni. Franciaországban igen elterjedt az erica-tenyésztés és a téli hónapokban sok igen csinos alacsony, vagy magasabb növésű erica látható a párizsi virágkereskedésekben. A francia kertészetekben dugványról szaporítják az ericát. A dugványokat az egyéves növények hegyeiről szedik, ezeket hangaföldbe ültetik és melegházban tartják. Különösen kedvelt az októbertől januárig virágzó rózsza, vagy fehér színű Erica hymnális, vagy pedig a februártól márciusig nyíló szép rózsaszínű hosszú virágú Erica Vilmoreána. Természetesen vannak késő ősszel és kora tavasszal virágzó ericák is, amelyek rendkívül megbecsült növényei a francia kertészetnek. Az utóbbi időben már nálunk is gyakran találkozunk ezekkel a csinos és érdekes virágú növényekkel. Télen az erica világos, szellős helyet kíván, de fűtőtelt, illetve kályha közelébe nem szabad helyezni. Igen gyakran előfordul, hogy a növény levelein egy lisztharmafélé gomba képződik, amely könnyen felismerhető fehér színéről. A cserepes ericáknak veszedelmes betegsége ez. Ugy védekezhetünk ellene, hogy este a növényeket jól megöntözzük s másnap pedig, ha szép idő van, bekönporozzuk. Aki nagyon kedveli az ericát, az olyan kertészetből szerezz be, ahol a tetszetős növény tenyésztésével már huzamosabb ideje foglalkoznak. Gondos ápolás és megfelelő öntözés mellett sokáig megmarad a lakásban a növény, de szaporítása az amatőr virágkertészeknél ritkán sikerül.

A konyha körül

*

Rakott gombás-palacsinta. Palacsintát sütünk cukor nélkül. Hat személyre 12-öt számítunk! Gombát, kis paprikát, hagymát, zöldpetrezselymes zsíron megpárolunk, finomra megvágjuk és a tátra helyezett palacsintán levelenként megkenjük a gombával, amíg elfogy. A tetejét tejjel leöntjük, sütőbe toljuk és tálalásnál reszelt parmezánnal meghintjük. Ugyanígy lehet sonkával tölteni, vagy örült párolt disznóhússal, ha sonkával töltyük, akkor az apróra vágott sonka közé tejfelt, tojás sárgáját keverünk. Egyenként göngyölve is beadhatjuk a palacsintát. Igen finom előétel.

Rakott káposzta. 1 kiló savanyúkáposztát zsíron megfuttatunk. Ezalatt disznóhúst nagyon apró kockákra vágunk (fél vagy háromnegyed kg-t) zsíron ízlés szerint hagymával, borsal, paprikával megpárolunk. Közé keverünk 5 dkg főtt rizst, 2 egész tojást. Egy tűzálló edényt kikenünk zsírral, aljára egy sor káposztát hintünk, ráadunk töltelékkel, meglocsoljuk tejjel, tetejére ismét káposztát rakunk, majd töltelékkel, tejeit, amíg elfogy. Ugy osszuk be, hogy a tetejére káposzta kerüljön. Ráöntünk pár kanál tejfelt, sütőben rózsásra sütjük.

Nógrádi töltött káposzta. 1 kg savanyú káposzta fejet veszünk. A savanyú káposztát ízlés szerint kimossuk s feltesszük főni. Ezalatt 30 dkg sertéshúst ledaráljuk 7 dkg füstölt szalonnával együtt. Zsírtan pirított hagymát, 1 tojást, 2-3 abált rizst hozzá keverünk, sóval, borsal fűszerezünk. A káposztaleveleket szépen megtöltjük, összekötjük és a káposztával együtt főzzük. Befőzünk még 1-2 körmöt, borkét és egynegyed kg nyers sertésoldalat. Ha töltelék és a hús is megpuhult, a káposztát híg hagymás paprikás rántással berántjuk, 1-2 kanál tejfőllel összeforraljuk és az egészet betálaljuk. Másod- vagy harmadnap melegítve még jobb ízű.

Tökfőzelék. A spárgatököt megtisztítjuk, meggyaluljuk. Ne sózzuk be, ne facsarjuk ki! Ez régi avult módja a tökfőzelék készítésének. A kifacsarással a legértékesebb tápanyagot elöntjük és egy értéktelen rostat kapunk. 1 kg gyalult tökhöz egy jó fej reszelt hagymát meghervasztunk olajon, édes paprikát teszünk hozzá, belevetjük a tököt, fedő alatt rövid ideig pároljuk, lizetes tejfőllel, melybe bőven teszünk apróra vágott kaporot, behabarjuk, sózzuk és citrommal ízesítjük. Író, tej-savó vagy kovászos ugorka leve, ezintén jó a feleresztéshez.

Rakott spárgatök. 1 kg. gyenge, gyalult tököt kicse megöszünk és előzetes főzés nélkül, kiolajozott vagy vajazott, kimorzsázott lábaiba teszünk. Tejfellet vagy tejjel hígított tejfellet bőven leöntjük, tetejére morzsát hintünk, 3-4 evőkanál olajat vagy vajdarabkákat (6 dekát) teszünk. Sütőben átsütjük.

Paradicsomos vaj. Félannyi Camembert, mint vajat lapos késsel jól összedolgozunk, annyi paradicsompürét keverünk hozzá, hogy lazac színe legyen. Apróra vágott snittlinget adhatunk bele.

Csinos, fiatalos, fehérpetyes selyemruhát mutatunk be, amely fiatal lányoknak és asszonyoknak egyaránt jól illik. Lépcsőzetesen, három fodrossal van készítve s a fodrok sűrű pliszéje révén járás közben kecsesen érvényesül a ruhabőség.

Rusznay Gyula dr

A nő a modern társadalomban

Fűzve 72 Lei.

A szerző megbízható szociális érzékekkel nyúlt ehhez a kérdéshez, hogy a továbbkutatásnak lökést adjon s az uzartörés nehéz munkáját elvégezze. Részletesen foglalkozik a történeti feminizmussal, majd az új feminizmus keretében tisztázza a női mai problémáit. Rusznay Gyula a katolikus világnézet tényében ismerteti meg olvasóival a kérdés egész területét.

GÖRBE TÜKÖR KERESZTREJTVÉNY

28. [359.] szám.

A boldogság titka: jó ásitás

A londoni televíziós állomáson előadást tartott Evelyn Verschoyle, „a világ első hivatalos ásitóművésznője”. Azt állítja, hogy az egészség, boldogság és jó kedély főtitka a természetes ásitás, amelyet ötévi tanulmányozás után sajátított el az áldozatoktól. Verschoyle asszony szerint az ásitás a pihenés legkoncentráltabb formája: testet erősít, lelket üdít, felfrissíti a kedélyt s azért legközelebb ásitó tanfolyamokat rendez és ásitó klubokat alapít az okszerű ásitás ápolására.

Mely nemes és szép gondolat, az emberiséget megtanítani ásitani! Ne méltóztassanak mosolyogni, mert ez nem is olyan egyszerű dolog. Az tudniillik nem a valódi, természetes ásitás, ha az ember félig csukott szájjal, vérfagyasztó udvariassággal mosolyog, hogy a fogai között visszanyomott hangtalan sóhajt ne vegye észre senki se. Nem, kérem, az igazi testpihenetlő és lélekvidámító ásitásnak kissé hátrahajlott fejjel és nyitott szájjal kell végbenemnie, miközben az ember heheve szűri át garatján a levegőt: odh-hháó, úgy, hogy még az állkapcsa is ropog belé. Nagyobb gyakorlat után ásitáskor félidőben néhány másodpercre meg lehet állni, amikor is a „hepe-hupa-up” szók kilehelésével lehet az élvezetet komplikálni és elmélyíteni.

Sajnos, Verschoyle asszonynak azért a terveért, hogy ásitó tanfolyamokat akar rendezni, már különösképpen kellemetlen nem tudok. Szerény véleményem szerint ugyanis külön ásitóelőadások megrendezésére semmi szükség nincs, hiszen az életben annyi alkalom kínálkozik, ahol ásitani lehet. Például:

a) az iskolában, ha a tanár Linné rendszerét kétszer végigmagyarázta és befejezésül még egyszer összefoglalja a kétféleporzósokat;

b) az irodában, ha a főnök úr közvetlenül hathetes svájci nyaralása előtt közli velünk, hogy a Csiborka és Vihodák váltóját három nap mulva átvatoltni kell.

Ami viszont az „ástitó klub”-ot illeti, az már egészen életrevaló gondolat. — Óáhh! — üdülési az ember belépéskor a megjelenteket, leül tagtársaival egy meghűt sarokasztalhoz és kölcsönösen ásitani kezdenek. Arra az esetre, ha az ásitási düh netán alábbhagyna időközönként, ajánlom „diszleodóul felkérni Ludmilla néniemet, aki eddig kétszázharminchatszor mesélte el nekünk, hogy fiatal menyecske korában ádázlelkű sógoronője hogyan csalt ki tőle tizenöt üveg heesepecslekvárt. A legédesebb pedig a dologban az, hogy mikor a második „hecepecs” szónál a család apraja-nagyja ellenállhatatlan kényszernek engedve, ásitani kezd, Milka néniék szemrebbenés nélkül minden egyes alkalommal megkérdezi: „Nem beszélték meg még erről, kedveseim?” Mire mi kórusban ásitjuk: „Még sohasem, tantikánk!”

Mert hát hiába, valljuk be őszintén, mindannyiunknak jól esik olykor-olykor egy lélekvidámító ásitani, tessék csak megpróbálni: odh-hháó!... De ne pont az én kórhim elolvadása után!

Kánya Teca

Szolgáltatós gyógyszertárak Nagyváradon:

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
 „Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
 „Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
 „Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
 „Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.
 „Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

Hétfőn a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:

Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr. Medvigy). Telefon 30-20.
 Fehér Kereszt, Bulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Pacala.)
 Cleopatra, Str. Avram Jancu 2. telefon 15-15
 Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-47. (Csanda.)
 Szent László, Piata Bisericel No. 1 Velence, Templomtér. (Hegedüs.)

1		2	3	4	5	6	7	8	9
		10					11		
12	13			14		15			16
17				18					19
20			21	22			23		24
		25		26			27	28	
29						30			
		31			32		33		
34	35			36		37			38
39				40					41
42			43	44			45		46
		47		48			49	50	
51									

Beküldendő: Vizsz. 1., 28., 40. és 51. Függ. 1., 5., 9., 32.

Beküldési határidő: augusztus 9.

Vízszintes sorok:

1 A hieroglif írásból fejlődött népies írás. 10 Régi úrmérték. 11 Fémhív. 12 Mássalhangzó fonetikusan. 14 Lirai költemény. 16 Szerv. 17 M-mel a végén: Arab előimádkozó. 18 Híres japán porcellánműhely. 19 M-mel a végén: Fém. 20 Tagadószó. 22 Idegen köszöntés. 24 Edény mássalhangzó. 25 Rokon. 27 Képző. 29 Népfaj. 30 Tanintézet. 31 E-vel a végén: Angol területmérték. 33 Testrész. 34 Személyes névmás. 36 Kettő. 38 Német helyhatározószó. 39 Azonos a 11. vízszintessel. 40 Gépek. 41 Névutó. 42 Kötőszó. 44 Azonos mássalhangzó. 46 Olasz névelő. 47 Mennyei. 49 Vigyázz, népiesen. 51 A gázok mozgásával foglalkozó tudomány.

Függőleges sorok:

1 Dante műve. 2 Mindig ez van. 3 Hónapróvidítás. 4 Allóvíz. 5 Perzsa fejedelem. 6 Tagadószó. 7 1907-ben szerkesztett mesterséges nyelv. 8 Olasz skálahang. 9 II. Rákóczi Ferenc neje. 13 1918-ban alakult egyesület. 14 Időjelző. 15 Vizsz.: Becézett női név. 16 Sírkeresztek felírása. 21 Szerzetesnő. 23 Ilyen pipa is van. 25 Járom. 26 E-vel a végén és vissza: Női név. 27 Visszafelé: kelet, idegen nyelven. 28 Eszem-izsom. 32 Ragadozó állat. 35 Ne oda. 36 Ülőhely. 37 A kocsi része. 38 Becézett női név. 43 En, idegen nyelven. 45 Tagadás, idegen nyelven. 47 Azonos a 16. vízszintessel. 48 Ime.

49 Feltételes kötőszó. 50 Kettőzve: Apróírószághivogató.

A 26. számú keresztrejtvényünk megfejtése: Vizsz. 1. Harmadik birodalom. 51 Véd- és dacsövetség. 66. Berard és Jordana. 99. Berlin-Róma tengely. Függ. 1. Hivatalos jelentés. 14 Gödesbergi találkozó. 61 Ebura.

Helyesen megfejtették: Engli Vilmosné, Klank Jenő, Sebestyén Béla, Winkler Dező, Kovácsnay Ádám, Balogh Kálmán, Kerecsy Bandi, Tuzson Géza, Dombrády Ferenc, Csiby Lenke, Kiss Lajos, dr. Zakariás Jenőné, Zakariás I. István, Zakariás Tibor, Stéger Gyula Gellért, Tóth István, Zonda Magda, Gárdos Oly, Schück Dező, Glósz Edith, Szabó Józsefné, Ilyés Lajos, Csató Sándor, Mertz Ferenc, Derzsy Zoltán, Páll V. Géza.

A jutalomkönyvet Csiby Lenke nyerte, elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETEI:

Cámpeni. A keresztrejtvény megérkezett. Névtelenül beküldött dolgokat azonban elvi okokból nem vehetünk figyelembe. Kérjük a nevének közlését.

Fáskerti Jenő. A zenei keresztrejtvények különösen jók. Rövidesen sorát ejtjük. Az elírást kijavítjuk. Köszönet és üdvözet.

KÖNYV ÉS KULTURA

A város meg a sárkány

— Vitéz Somogyváry Gyula regénye —

Költői módszerekkel megfestett tájon a hazafiasság pártortúze lobog a mult éjszakájában. Ez a tűz szinte szétfeszíti a kereteket, átforrostitja a határfalakat s felporzeli állhatatlanságunk kiszáradt nádaát. Büszke dicsekvés ez a regény, de egyben figyelmeztetés is. Sopron félig idegen város hősi korszakának egyik része a mű, a városé, melyért háromszor jött el a napnyugati sárkány. De a sárkány ellen sárkányok harcoltak. Beenyók, burgerek, városlegények, kapások és lövéri ijjások forgatták a kardot s jaj volt annak, aki a várost megtámadni merete.

Hősi korszak volt ez, amikor a katonák Krisztus dicséretével köszöntötték egymást. A költő lelki világába ölelte ezt a kort, átszűrte a líra színeivel és hangulataival s mire papírra vetette, szinte eposz lett belőle. Zengő eposza a hőségnek és a hazaszeretnek.

Minden alakot tökéletesen megrajzolt Somogyváry a regényében. Robosztus, középkori, keményöklü embereket vonultat fel, kiknek lelke is kemény, mint a szikla. Igaz, voltak szenvedőseik, tizenöt apró gyerekük miatt, kiket tisztelet hurcolt el az áruló Spalatói. De fontos volt-e kis életük, amikor a város hűségéről kellett tanúbizonyságot tenni? S a drámai jelenetek során a város választ. Tizenöt kicsi mécsvilág kibömb, de az Urba Fidelissima megnyitja kapuit a magyar király előtt.

Somogyváry bő mesélő kedve eddig Virágzik a mandula című regényében érte el csúcspontját. Ebben a regényben olykor különös megalapozottság

vesz rajta erőt. Játszik a szavakkal s mire ijedten magához tér, az események rohanva száguldanak tovább. A költő olykor pillanatokra félretolja az író.

Két feketesorsu alakja van a regénynek: Éva és a Buller fiú. Ők az emésztő szerelem szánalmas hősei és egyben elbukottjai. Buller külországából jött vissza, hol a takács mesterséget tanulta. Éva a városban élt, az áruló Spalatói bűvöletében. Mindkettőjüket kitalálta a város, mert egyéni életüket, tétovázó, de konok szerelmüket nem rendelték alá a közösség parancsainak. Rendkívül ez? Nem! Itt, ahol az események megnőnek, s szinte az égig érnek, két ember vergődése nem számít.

Idők szele a szociális hang, mely kicsendül a sorokból. Az író századokra vetíti vissza kora problémáit, mert azok állandóan foglalkoztatják lelkivilágát. Még olyankor is, amikor témáit a mult századok rétegeiben keresi.

Somogyváry, akit a Petőfi Társaság éppen a napokban választott tagjává, jó munkát végzett akkor, amikor ezt az időszerű témát írásművészetével közkinccsá tette. Ára 92 lei.

WALSER - VARGHA;

ÜRÜKIMÁDÁS

Nincs olyan kis faluja az országnak, ahol ezt az Oltári-szentség imádsására készült klasszikus imakönyvet ne ismernek. Nagybetűs kiadás, gyengébbéteknak is könnyen használhatják. Ára 488 lei.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, JULIUS 30.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. Majd: Istenisztelet közvetítése. Utána egyházi felolvasás és hangverseny gramofonlemezeken. 18.15 Táncczene. 19.15 Strauss János hangverseny. 20.15 Szórakoztató hangverseny 21 Enekhangverseny. 21.20 Szaxofonszólo. 21.40 Régi dalok. 22.15 Rómán zene gramofonlemezekről. 22.40 Táncczene. 23.15 Gramofonlemezek. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 10 Unitárius istentisztelet. Prédikál: Barabás István 11 Egyházi ének és szentbeszéd a Koronázó Főtemplomból. A szentbeszédet Puszta Sándor mondja. 12.15 Görög katolikus istentisztelet. A szentbeszédet Papp György dr. mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Magyar nóták. 14.40 Humoreszk. 15 Hanglemezek. 16 Gazdáknak. 16.45 Koncert Fuvószenekar. 17.25 Közvetítés Gödöllőről. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 A rádió szalonzenekara. 19.15 Elbeszélés. 19.50 Budapesti Hangverseny Zenekar. 20.15 Hírek. 21.10 Bohózat. 22.40 Hírek. 23 Táncczene. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, JULIUS 31.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gamofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.15 Kamarazene. 20.15 Francia zene. 21 Enekhangverseny. 21.25 Kreutzer-Szonáta. 22.15 Táncczene. 22.30 Olasz zene. 23.15 Hangversenyközvetítés. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Hanglemezek. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Szalonfőző. 15.30 Hírek. 16 Árfolyámhírek. 17.15 Diákfélóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 „Petőfi halála”. Felolvasás. 18.40 Cigányzene. 19.30 „Petőfi, a katona, a zöldhajtókás, sárgapitykés közlegény”. Előadás. 19.50 Vita-előadás. 20.15 Hírek. 20.25 Molnár Anna hárfázik. 20.40 Petőfi versek. 21 A Turul-együttes előadása. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Az I. honvédegyezred zenekara. 1.05 Hírek.

KEDD, AUGUSZTUS 1.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gamofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemezek. 20.15 Rómán zene. 20.30 Szimfonikus hangverseny. Wagner-zene. 22.15 Táncczene. 22.30 Operettzene. 23.15 Hangversenyközvetítés. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Cigányzene. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Postászenekar. 15.30 Hírek. 16 Árfolyámhírek. 17.15 „Felföldünk gyöngyei”. Előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 Zongoraszámkok. 18.40 Párbeszéd. 19.10 A rádió szalonzenekar. 20.15 Hírek. 20.25 Előadás hanglemezekkel. 21.15 Versek. 21.35 Az én rádióműsorom. 22.40 Hírek. 23 Hanglemezek. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Cigányzene.

SZERDA, AUGUSZTUS 2.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gamofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.15 Rómán dalok. 20.40 Enekhangverseny. 21.15 Táncczene. 22.35 Hegedűhangverseny. 23 Hírek. 23.15 Hangverseny. 23.45 Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 A Rádió szalonzenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 16 Árfolyámhírek. 17.45 Diákfélóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 „Vidéki fiúk elhelyezkedése a budapesti egyetemeken”. Előadás. 18.35 Rendőrszenekar. 20.15 Hírek. 20.25 Cigányzene. 21.20 Két egyfelvonásos. 22.20 Lengyel énekegyüttes. 22.40 Hírek. 23 Hegedűszámkok. 23.20 Táncczene. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 1.05 Hírek.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 3.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gamofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemezek. 20.15 Csellóhangverseny. 20.55 Toscanini gramofonlemezek. 22 Hírek. 22.15 Olasz zene. 22.45 Hírek. 23 Gramofonlemezek. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Hegedűszámkok. 13.40 Hírek. 13.50 Énekszámok. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A 2. honvédegyezred zenekara. 15.30 Hírek. 16 Árfolyámhírek. 17.15 Előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 „Mentsük meg Rákóczi kápolnáját”. Előadás. 18.35 Magyar nóták. 19.45 „Petőfi, az újságíró”. Előadás. 20.15 Hírek. 20.25 Közvetítés Gödöllőről. 20.55 Koncert zenekar. 21.10 Elbeszélés. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 A Rádió szalonzenekara. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 4.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gamofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemezek. 20.15 Nápolyi dalok. 20.55 Debussy-zene. Részletek Muszorgszkij: Boris Godunov című operájából olaszul. 23.45 Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Az Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Jazz. 15.30 Hírek. 16 Árfolyámhírek. 17.20 Diákfélóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 Hanglemezek. 18.30 „A németalföldi poldervidék”. Előadás. 19 Sportközlemények. 19.15 A rádió szalonzenekara. 19.45 „Knut Hamsun nyolcvan éves”. Előadás. 20.15 Cigányzene. 21.20 Aida közvetítése Szegedről. 22.50 Hírek. 23.45 Hírek idegen nyelveken. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 5.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. 14.30 Gamofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.15 Hangverseny. 20.15 Argentínai dalok. 20.35 Rómán dalok. 21.15 Táncczene. 22 Hírek. 22.45 Rómánok. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Sallak Pál énekel. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. 16 Árfolyámhírek. 17.15 Mesék. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 Az I. szegéscsoport műsora. 18.40 A rádió postája. 19.10 Jazz. 19.45 Csévegés. 20.15 Hírek. 20.25 Lengyel zeneművek. 21 Közvetítés Budapestről. 21.30 A Cigánybáró közvetítése Margitszigetről. 22.40 Hírek. 23.50 Hírek idegen nyelveken. 1.05 Hírek.

PRIMARIA MUNICIPIULUI ORADEA
Biroul M. O. N. T.

No. 644—1939.

PUBLICATIUNE

In conformitate cu dispozițiunile art. 8—12, din legea Recrutării, invităm pe toți tinerii născuți în anii: 1919, 1920, 1921 și 1922, care până în prezent nu s'au prezentat pentru a fi înscriși pe tabela de recensământ să se prezinte la Biroul M. O. N. T. al Primăriei Municipiului Oradea (etaj II, camera 35) dela data de 1 August 1939 până la data de 20 August 1939 inclusiv, zilnic între orele 8—1.

Tinerii născuți pe teritoriul Țării (afară de cei născuți în Oradea) vor prezenta extrasul de naștere și buletinul dela biroul populației.

Tinerii născuți în străinătate, pe lângă actele sus arătate, vor prezenta și certificatul de naționalitate în copie.

În locul tinerilor absenți, cu actele prescise, se pot prezenta și membrii familiei tinerilor respectivi.

Oradea, la 26 Iulie 1939

Primar: Seful Biroului M. O. N. T.: Chirila. C. P. Marinescu.

Pályázat

Az albauliai római katolikus papnevelő intézet felvesz a papnevelőkére liceumi VII. és VIII. osztályba járó tanulókat ingyenes, illetve kedvezményes helyre a Püspöki Hatóság f. é. 1815. sz. rendelete értelmében.

Pályázati határidő 1939. augusztus 20.

Pályázhatnak a liceum VI. és VII. osztályát legalább 7 médiával végzett tanulók, aki papi hivatást éreznek és a papnevelői rendszabályoknak készek magukat alávetni.

A pályázók sajátkezűleg megírt kérésüket a liceumi igazgatóság, vagy illetékes plébánosuk útján terjesztik a Püspöki Hatóság elé, a következő mellékletekkel:

1. Keresztlevél. 2. bérmentési bizonyítvány, 3. állami születési anyakönyvi kivonat, 4. állampolgársági bizonyítvány hiteles másolata, 5. illetőségi bizonyítvány, 6. az elvégzett osztályról iskolai bizonyítvány, 7. orvosi bizonyítvány, 8. a vallástanár információja zárt borítékban, 9. a liceumi igazgatóság és tanári kar információja szintén zárt borítékban, 10. premilitaris kurzus végzéséről bizonyítvány.

A felvett növendékek az albauliai római katolikus liceumban díjmentesen végzik tanulmányukat, de a papnevelő intézetnek évi 2000 lelt kötelesek fizetni, mely alól teljes vagyontalanság, mintaszerű magaviselet és legalább 8 médiával végzett előmenetel alapján felmentés nyerhető.

Alba Iulia, 1939. július 30.

A papnevelő intézet igazgatósága

Apróhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Üvegezett ablakok

és ajtó eladó. Nagyváradon, Nic. Zsiga-utca 50. szám.

Keresek

vételre jókarban levő, használt íróasztalt. Cimeket — ármegjelöléssel — a kiadóba kérek.

Hordók és kádak

elsőrendű minőségben, minden nagyságban raktáron. Azok hordók speciális előállítására. Fagylalt korzevatorok gyári árak mellett kaphatók. Appeltauer hordógyár, Timisoara, IV. Str. Fröbl 5. Telefon: 43—46.

Sötétkék

ruha és cipő 35—36 szám és gyerek játszó ketrec eladó. Ugyanott 12 év körüli kislány keresetlik gyermek mellé. Nagyvárad, Str. Pasteur 13. szám.

PUHA ÖLMOT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Jól főző mindenest

augusztus 1-re felvesznek. Nagyvárad, Str. Vlahuta 16-a I. em.

Jó családból

való fiu tanulónak felvételt fizetéssel, vagy ellátással. Bessenyei kályhás, Nagyvárad, Rosiorilor-utca 15. sz.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépén

Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

GENZURAT

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

két szobás, előszobás, komfortos lakás, aug 1-re. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 25. szám.

Kiadó

egy nagyobb önálló helyiség, esetleg kisebb részlethez is. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 25. szám.

Kiadó

kapualatti utcát teljesen különbejárattal, szép tiszta butorozott szoba. Nagyvárad, Aurel Vlaicu-utca 33. szám.

Különféle

szavanként 3 lei

Nyaralni

menne egy vagy két személy hegyes vidékre, esetleg diétás kezeléssel. Leveleket ármegjelöléssel a kiadóba kér.

Korrepitort

keresek azonnalra V. osztályos gimnázista vizgára készítéséhez. Szőlősi plébánia.

Pótvizsgára

bármely tantárgyból előkészíték. Gojdu magyar sectió-sok előnyben. Cim: Fehér, Nagyvárad, Calea Victoriei 85. szám.

Allást keces

szavanként 1 lei

Gazdasszonynak

menne idősebb urhoz megbízható nő, hosszabb bizonyítvánnyal. Fehér Zsuzsanna, — Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 31. szám.